

SPROKEN-WIJSHEID

Van J. W. Kaiser zijn eerder verschenen:

BELEVING VAN HET EVANGELIE
(Becht 1950)

DE MYSTERIËN VAN JEZUS
IN ONS LEVEN
(Servire 1951)

LEVENSHEILIGING
(Servire 1955)

GODS DIENST EN GODSDIENSTEN
(Servire 1956)

GEBORTEWEEËN VAN DE
NIEUWE MENS
(Servire 1958)

KRUISWERKING EN KRUISGANG
(Service 1959)

LEVENSOPGANG
(Servire 1960)

Voor M. H. W.

J. W. KAISER

SPROKEN - WIJSHEID

TWEEDE DRUK

SERVIRE / DEN HAAG

© 1964, SERVIRE N.V. DEN HAAG

INHOUD

	Blz.
1 Jephtha's Geloofte	8
2 Water	14
3 Sneeuw wit en Rozerood	23
4 De Wildeman	27
5 De Vijvernimf	31
6 De Wondernachtegaal	34
7 De Schone Slaapster in het Bos	38
8 Sneeuw witje	44
9 Blauwbaard	50
10 De Wilde Zwanen	55
11 De Kleine Zeemeermin	59
12 Assepoester	64
13 Parcival	68

SPROKEN

Een sproke is wat eeuwig leeft, omdat het waarlijk werd „gesproken”.

Het Levend Woord alleen weeft de gewaden van de Ruimte en de Tijd, waarin de Eeuwige zich aan ons openbaart.

Wat dag aan dag „gezegd” wordt, is het onbezield gepraat, waarin berekening en lust hun levenloze vormen vinden.

Maar elke ziel die door de Geest bewogen wordt, schept uit de tijdeloze bron de vormen, die in waarheid en in schoonheid en bezieling de verkoren dragers zijn van Eeuwigheid. Zulk een „geschiedenis” verstaan, dat is de eeuwigheid daarin herkennen.

Want Sproken kunnen niet verzonnen worden; zij zijn de schepping van een ziel, die het in zich grijpte Inzicht baart en redt voor de verstarring van het eigene verstand.

Zo dragen dan de Sproken alle inzicht, alle levenswijsheid, die de ziel der mensheid in aeonen heeft verworven buiten haar bewust verstand en die alleen gestalte krijgen kan, wanneer een ziel uit deze onbewuste schatten baart in Woord of Klank of Beeld of . . . in haar dagelijkse gangen. Doch in die laatste wordt de hoge Zin het allerminst herkend.

Een Sproke zo verstaan kan ieder mens, want deze rijkdom is gezamenlijk bezit. Maar nimmer zal door redeneren en ontleden dat gevonden worden, wat God voor wijzen en verstandigen verborgen heeft.

Alleen wie met het Oor der ziel de Boodschap aanhoort, vat de Zin.

JEPHTHA'S GELOFTE

Wij die geluk verwachten van bezit en dit „verzekeren”, wij loochenen daarmee, dat het verlies van geld en goed iets goeds zou kunnen zijn. Wij sluiten dan bij voorbaat uit, dat zulk verlies bevrijding wezen zou, verbetering of winst – in hoger zin.

Het is de houding van benauwde zielen, wie het aan vertrouwen in het Leven zo ontbreekt, dat zij zich mateloos beperken om der wille van vermeende zekerheid op laag niveau van leven. Een allure van bedachtzaamheid bedekt die laagheid min of meer.

De Ouden wisten echter, dat God niet verschalkt kan worden, dat men Hem wel tarten kan, maar dat dan vroeg of laat zijn „toorn” zal vinden, wie Hem te bedriegen dachten. En langzaam aan leert nu de Westerling dat hij met al zijn middelen geen zekerheid bereiken kan. Maar ver is hij nog van het besef, dat strijd, verzet of vlucht altijd beduiden: *Angst*.

Wie zonder schade en schande denkt te kunnen leven, weet niet wat leven is. Wie meent geluk te vinden door voorkomen van verlies en leed, weet niet wat leven is. Want leven is beleven van wat tot ons komt en van ons uitgaat. Alles wat vermeden wordt maakt ons beleven armer. Het voordeel van verzekerdheid raakt nooit het Leven, maar betreft de winkelnering waartoe men zijn leven al te vaak verlaagt. De handelsgeest, de geest der brave burgerij, ziet Jephtha's gelofte als een domme streek, een overhaaste daad. Hoewel er niets is in het bijbelse verhaal, dat deze strekking heeft. Wee ons, indien wij in de jaren die nu komen deze lage

wereldvisie niet vervangen door een waardiger en eerlijker besef.

Het Leven eist van ons, dat wij bereid zijn om te geven zonder voorbehoud: dat wat het ongeziene weefsel onzer daden en gevoelens nodig heeft om in zijn beelding voort te gaan en niet tot starheid, tot een dood stramien te worden. Wij allen werken aan dit zieleweefsel en wij zien het niet. Alleen bij intuïtie weten wij wat er gebeuren moet.

De een weeft sterk en schoon, de ander zwak en vaag, maar nooit mag wat men weeft ontaarden in een star, werktuigelijk patroon. Van tijd tot tijd dwaalt onze wevershand; dan dreigt verwarring in de draden. Doch onverwacht verschijnt een bovenredelijk besef van dat wat tot bevrijding leiden zal. Als dit geschiedt, dan zijn wij plotseling bereid de vrijheid die het leven nodig heeft, te verwerven *tot elke prijs*. Maar zonder dat de Geest ons zo beweegt, bereiken wij die zogenaamde „domme overhaastheid” niet.

*

Die innerlijke bereidheid is een heilige gelofte, die niet hoeft te worden uitgesproken om door God gehoord te worden. Het Oor dat eeuwig luistert, hoort vooral wat onze zielen zeggen zònder woorden.

En geen van ons wordt ingeschreven in het Boek der Levenden, tenzij hij die onhoorbare gelofte doet.

Dit is het nu, wat in de bijbel is beschreven over Jephtha. Toen Jephtha, die voorheen – als wij – een „rover” was, geroepen werd om over „Israël” te waken, toen „kwam de Geest des Heeren in hem” en hij beloofde, dat te zullen geven wat hij *niet* wist . . . als offer voor het grote heil.

Richteren XI:

30/31. „Indien Gij de kinderen Ammons ganselijk in mijn hand geeft, zo zal het uitgaande, dat uit de deur mijner woning mij tegemoet zal treden, als ik met vrede van de kinderen Ammons wederkom, dat zal des Heren zijn, en ik zal het offeren ten brandoffer.”

34. Toen nu Jephtha te Mispa bij zijn huis kwam, ziet zo ging zijn dochter uit, hem tegemoet, met trommelen en reien. Zij nu was alleen, een enig kind; hij had behalve haar geen zoon of dochter.

35. En het geschiedde, als hij haar zag, zo verscheurde hij zijn kleren en zei: „Ach, mijn dochter. Gij hebt mij ganselijk nedergebogen, en gij zijt onder degenen die mij beroeren, want ik heb mijn mond opgedaan tot de Heer en ik zal niet kunnen teruggaan.”

Gelukkig wie in dit verhaal de hoge zin herkent. Wie niet verbijsterd en misleid wordt door de ruwheid dezer beelding. Want zelfs al mocht dit alles letterlijk geschied zijn, zo als het is beschreven, dan nòg is nu en toen de geestelijke waarde nièt: de appreciatie van de feitelijke beelden, maar wèl de innerlijke strekking, die zich in de feiten als in vormen openbaren moest.

Zo zal het eeuwig zijn.

Zomin als Abraham's bereidheid wezenlijk beduidt: het *slachten* van zijn zoon, een daad waarvan de uiterlijke waarde wisselt met de tijden en de zeden, zomin is Jephtha's heilige gelofte in wezen: het *doden* en ten offer branden van zijn kind. Maar beiden zijn bereid: om zonder voorbehoud het liefste wat zij hebben af te staan, te *offeren* ter wille van wat God verlangen mocht.

Het is een gruwelijke dwaasheid om de waarde onzer daden star te binden aan de vormen en de normen, die voortdurend wisselen in appreciatie. Het enige dat onveranderd blijft, dat is de wezenlijke Zin van wat wij doen *met de gegevens die het Heden levert*.

Nog altijd wordt van tijd tot tijd van ons verlangd: het liefste wat wij hebben af te staan, ons „kind”, te offeren en te wijden aan de Allerhoogste (Abraham).

Nog altijd komt te zijner tijd „de Geest” in ons en wij beloven, dat te geven wat wij *niet* tevoren weten, om der wille van ons zieleheil (Jephtha).

En wie gehoorzaamt, zijn gelofte houdt, heeft later geen berouw, maar zal in dankbaarheid gedenken wat hij deed.

Richteren XI: 39/40

„Voorts werd het een gewoonte in Israël, dat de dochteren Israëls van jaar tot jaar heengingen, om de dochter van Jephtha de zoon van Gilead te bezingen, vier dagen in het jaar.”

*

Jephtha betekent: Hij opent. En ook in deze naam ligt de betekenis van zijn verhaal. Jephtha's gelofte, het daaruit volgend leed en dan de nieuwe bloei en 't nieuw geluk, dat is de geestelijke inhoud, die wij ook als wijsheid in de sproken vinden.

Alleen wie niet beseft, dat hier als in de mythen onbewust de mensenziel haar hoogste wijsheid beeldt, kan menen, dat men hier opzettelijk geconstrueerd heeft rond een „welbekend” motief. In waarheid zijn het eeuwige gestalten, *die ieder mens ontmoet*. En niemand weet tevoren, hoe het wezen

zal, maar ieder wordt die „vader”, die onwetend oorzaak is, dat hem zijn liefste „kind” ontgaat en . . . daardoor wordt behouden.

Zo worden wij die koning, die een zingend-springend leeuwerijke meebrengt voor zijn jongste, maar haar daarom juist moet afstaan aan de Leeuw, die het bewaakt.¹

Zo worden wij de vorst, die voor zijn dochtertje de Witte Bloem vond, die haar tot bruid maakt van de Witte Wolf.²

Zo worden wij de vader, die het kleine rode bloempje voor zijn dochtertje vindt, doch haar in ruil daarvoor moet laten huwen met de „Wakkere Valk”.²

Wij doen het allen – evenals die vaders – pas wanneer het werkelijk niet anders kan. Maar als het eindelijk geschiedt dan komt het Nieuwe Leven en het onverwacht Geluk . . . Maar velen worden als die Molenaar,³ die aan de vijvernimf beloofde, wat zojuist bij hem „geboren” was. Wanneer hij naderhand zijn zoon niet geven wil, dan *neemt* de geest die in de vijver woont, die jongeman en heel een leven van verdriet en loutering is nodig om hem te „verlossen”.

*

Wie oren heeft die horen en verstaan, beseft dat in dit alles méér ligt dan historische of schijn-historische gebeurtenis. Dat deze beelding niet het resultaat kan wezen van opzettelijk bedenken, maar dat zij als een zielekind de onbewuste waarheid in zich draagt, die in de mensheid leeft. Zo zijn het dan in Tijd en Plaats gebonden schouwtonelen van de tijdeloze levenswaarheid. Wij zijn die Vaders, wij zijn ook King Lear, en door Cordelia te leren kennen, worden wij bevrijd van *waan*.

De schijnbare eenmaligheid van willen, falen en volbrengen

is daarom wezenlijk: voortdurend onderscheid van waarden, een voortdurend zich-bekennen tot het allerdierbaarste, dat overtreft: het liefste dat wij *kennen*.

Niets is misschien zo eigen aan het Leven, dan dit, dat het zichzelf niet behouden wil, maar zich altijd wil geven voor het Komende. Doordat het nooit het reeds geopenbaarde voor het liefste en het beste houdt, bereidt het zich zijn Eeuwigheid ten koste van zijn Vorm.

*

In ons werkt dag aan dag dezelfde levenswet. Gelukkig wie hem telkens weer herkent. Hoeveel mislukking, hoeveel leed is door onszelf veroorzaakt door het schenden van de Heilige Geloofte, die Jephtha hield.

Ons onbegrepen leed wordt eens voor al gestild, als wij ervaren, dat wij zelf bepalers van „het offer” zijn in de „geloofte” die wij doen, zodra de Geest maar in ons vaardig wordt.

1. Verzameling Gebr. Grimm
2. Sprookjes uit alle landen, verz. door Antoon Coolen.
3. Verzameling Gebr. Grimm

WATER

Wat wij rondom ons zien, dat is een mensen-massa die de geest, het Levend Water van de enkelingen, langs zich laat stromen als een douche, die hen verkwikt. Als deze enkelingen heengaan, is de massa dood en arm gelijk tevoren. Dan blijft alleen de schijnvervulling der herinnering, de dode vormen van voorbijgegane geest. De mensen toeven in een dromenzware slaap, zij wachten aan de oever van hun zielevijver.

Zoals de aarde eertijds was omgeven door een dichte nevel, maar nu een overwegend heldere dampkring heeft, omdat het water is gecondenseerd tot wereldzee, zo is de Geest, die aan de mensheid is voorbijgegaan, omdat zij „sliep”, in onze ziel geworden tot een diepe „vijver”. De zielevijver bergt het eenmaal levend water, hier en daar verdorven tot een modderpoel, zoals de aarde ook haar poelen en moerassen heeft. Zo is het ons gegaan, omdat wij niet spontaan te leven wagen in het TAO, waarin rails en ongebaande wegen één zijn. Zo is het ons gegaan, omdat wij liever van de vruchten proeven, die een Slang ons biedt, dan al het andere te eten, dat ons God gegeven heeft. Omdat wij liever in het zweet des aanschijns zwoegen voor een ons misgunde welstand, dan de kommerloze armoe te aanvaarden, die de ware rijkdom zou verschaffen. Omdat wij liever onze angst-wil volgen in een eindeloze slavernij, dan vrij te wezen in een onverdeeld „Uw wil geschiede”.

En daarom gaan wij hier in velerlei kledij, maar wanneer God ons roept, dan wéten wij ons Naakt en

schamen ons voor deze naaktheid, die wij zijn ontwend. En wij verbergen ons. Maar elke keer, dat wij dit doen, wanneer wij „aan de geest des daags het Roepen horen”, gaat de Stroom des Levens ons voorbij. Dan condenseert de Adem tot het Water, dat de zielevijver vult.

Wij allen dragen deze stille vijver met ons mede als een vreemde, veelal onheil brengende gezelschap, die toch iets onbegrepen eigens heeft. Wij dolen aan zijn kant en staren op het spiegelende vlak, dat ons het *eigen* beeld vertoont, zoals geen stoffelijke spiegel het vermag.

Soms deinzen wij terug voor wat wij in die spiegel zien. Soms rijst uit deze onbekende diepte iets omhoog: een hoofd, een arm, een zwaard, een dier. Dat is de aanvang van een Sproke, of een nieuwe periode in ons leven. Het zijn gestalten van de Geest, die uit zijn graf verrijst om ons te doen beleven, wat wij werkelijk van node hebben.

Die waterspiegel is de „drempel” van het zogenaamde onbewuste; deel van Leven, dat de psychologen denken te „begrijpen”.

*

Wij weten niet, dat onze eigen goddelijke vonk ons naar die vijver voert om ons te doen beleven wat wij 't allermeest behoeven. In mythen en in sproken wordt de Vijver menigmaal beschreven. Geen analyse dezer beelding kan ons baten, want dit alles gaat verstandelijk begrijpen ver te boven. Alleen de vormen laten zich ontleden en bepalen, nooit het Leven zelf.

Dezelfde Water-beelding treedt voortdurend aan de dag in daden en gevoelens en gedachten. Nu en Hier. Maar niemand ziet, wat zich daarin voltrekt, dan hij die zelf het dode en het

levende Water kent en die als Christus wandelt op de golven zonder te verzinken.

Zoals de zon het water opheft om het levengevend weer omlaag te laten vloeien, zo scheidt de geestgeboren Mens door innerlijke gloed gestalte na gestalte uit het sluimerende zielewater van wie tot hem komt. En als dit wonder tot zijn ware volheid komt, dan is een mens opnieuw geboren. Dan is hij zoals Jezus tegen Nicodemus zei: geboren uit Water en uit Geest. En zonder dit herboren worden komt een mens niët in het Koninkrijk.

*

Ziet om u heen waar water is. Ziet naar de zeeën, vijvers en rivieren, meren, modderpoelen en kanalen. En laat het toeval over aan het zelfbedrog der dwazen. Laat deze beelding spreken in uw ziel, want in die beelden reiken Mens en Kosmos beide in de oergrond van het *Zijn*.

Herinnert u de weelde van het kindje dat met water speelt en weet, dat het daarin beleeft wat aan zijn dier- of menszijn ver teboven gaat. Want in dezelfde elementen, in dezelfde aggregatietoestanden van stof, beleven mensen, dieren, planten, mineralen, goden en dus . . . God.

Herinnert u de vijver van Bethesda, welks water iedereen genezen kon, wanneer een „engel” nederdaalde en het met zijn geest een ogenblik tot leven bracht. Rondom die vijver ligt een menigte van zieken, blinden, kreupelen, verdorden. Die wachten allen tot het water in beroering komt. En wie dan in het water gaat, die wordt *gezond*.

Maar welke duivel doet ons altijd zoeken naar „historische” verklaring in een tijdeloze beelding, zodat wij niet gegrepen

worden door de waarheid, die zij tot in eeuwigheid onthult? Nog altijd ligt het bad Beth-esda, Huis van Erbarmen, in het heilige Jerusalem, de menselijke zielestad. Wij zijn die zieken, blinden, kreupelen, verdorden, die rondom onze zielevijver wachten, tot de Geest het water even in beroering brengt.

Maar als dit dan geschiedt, dan wordt *ook nu* alleen genezen, wie, „gelovig in het water baadt.”

Wij zieke mensen blijven echter aan de oever liggen, daar wij in de eigen starheid zijn gevangen. De blinde ziet het niet, de lamme kan niet gaan, en wie verdord is, durft niet „nat” te worden. Wij toeven daar en wachten tot een „ander” ons zal onderdompelen. Wanneer een levende ons vindt, dan zeggen wij: „Heer, ik heb niemand om mij in het bad te werpen, als het water in beroering komt.” (Joh. V : 7).

De Zoon des Mensen treft ons daar, waar wij niet eerlijk zijn en stelt ons deze éne vraag: „*Wilt* gij gezond worden?” Dan flitst de waarheid voor ons op: Ons wachten bij de vijver is een onbegrepen drang, die *niet* de volle waarde heeft van „tot gezondheid willen komen”. En voor dit schromelijk tekort plaatst Jezus onze ziel met deze ene vraag.

Wij willen niet gezond zijn, maar wij doen alsòf wij het graag willen.

Al onze krankheid is: „opdat de werken Gods zich (in ons) openbaren”. (Joh. IX : 3). En allen zijn wij „blindgeboren” tot het Licht der Wereld ons geneest. En tot ons allen is gezegd: „Ga, was u in het bad Siloah” (Joh. XI : 7). Maar wie van ons is dan ook inderdaad gegaan en heeft zijn ziel gewassen in het innerlijke water?

Wij allen zijn onrein, melaats, zoals die Na’aman, de Syriër. Maar als ons God’s profeet gebiedt: „Ga, was u *zevenmaal*”

in de Jordaan”, dan zijn wij evenals die Na’aman beledigd. Want het reinigen in de rivier des levens is een plicht,⁵ die wij niet graag vervullen. En omdat Na’aman tòch ging en van de „anderen” niet één, dáárom zegt Jezus later: „Er waren veel melaatsen in Israël ten tijde van de profeet Elisa, maar geen van deze werd gereinigd; doch wèl Na’aman, de Syriër.”

*

Als „ons verstand geopend is”, en wij de Schriften naar de geest verstaan, dan zullen wij de beelding in de elementen overal ontmoeten . . . en begrijpen. Herinnert u het sprookje van de „Wilde Man”, die in een vijver was verborgen. Maar deze Wildeman zal ons verlossen van de kinderlijke banden, als wij hèm bevrijden uit de kooi, waarin de koning-vader hem gevangen houdt. Hij voert het Koningskind, dat hem bevrijdt, naar de bron des levens, naar de bron van vloeibaar goud. En aan die bron laat hij hem waken, totdat hij zijn *eigen beeld* ontdekt en dan met gulden haren, als een ware zonnezoon de wereld dienen gaat, om met de Wildeman als vriend de hand der koningsdochter te verwerven.

Het is dit Water, waar Narcissus aan verkwijnt, waaraan hij ook vandaag in machteloze hunkering vertoeft, omdat hij zó vervuld is van zichzelf, dat hij – wel anders dan het koningskind! – zijn eigen beeld niet meer herkent *en dús niet door de Wildeman ontslagen worden kan*.

Maar daar is ook de vijver van de Molenaar, die langs de oever wandelt, als de zielenood hem derwaarts voert. Uit deze vijver rijst de nimf, die hem gelukkig maken zal, wanneer hij háár wil wijden, wat zojuist bij hem „geboren” is. Als hij zijn woord niet houdt, dan komt de dag waarop de

vijver „neemt” wat haar onthouden was. Want alle vluchten, alle levensleugen, alle levensloochening, doet in de zielevijver dat verdwijnen, wat wij niet ten Leven wijden.

Met elke Nieuwe Maan klimt onze leedbenarde ziel „de berg” op, waar de Oude Vrouw vertoeft, die haar zal leren „de Geliefde” te bevrijden.

In deze beelden spreekt tot iedereen – maar niet alleen tot zijn verstand – wat redenerend wordt geleerd en dan geen vrucht kan dragen. De oertaal der natuur onthult in beelden wat wij tevergeefs in woorden trachten te vertolken. Maar als wij eindelijk de kunst verstaan om innerlijk te zwijgen, dan verwachten wij ons heil van woorden niet. Maar dan beleven en dan lezen wij de beelden, die alom verschijnen en vergaan.

*

Wanneer een mens de stroom des levens staag ontvluchtend, zijn gedachten en emoties remt uit levensangst, dan wordt zijn innerlijk gelijk de Stal van Augias, die niet gereinigd worden kan, tenzij een Herkules met bovenmenselijke kracht het reinigende „Water der beleving” door hem stromen doet. Indien dit niet geschiedt, dan condenseert de geest en wast het water van de zielevijver tot een meer, waarin hij vroeg of laat verdrinken zal . . . tenzij hij door een Vis⁴ wordt weggedragen naar het Land der Roeping.

Wanneer een volk of mensenras zich aan het Leven zo vergrijpt in zelfzucht en in slavernij, dat zij zich nimmermeer *bekeren* kunnen, dan zal „in veertig dagen” de collectieve vijver worden tot een Zondvloed, waarin allen moeten ondergaan.

Maar zelfs ook dan wordt nog behouden wie „genade in

God's ogen heeft gevonden".⁵ Dat is de mens, die niet ver-
stard is in de fnuiking van het leven, maar die in Godver-
bondenheid blijft leven, welke ook zijn fouten en zijn dwaas-
heid mogen zijn. De geestesdrank, waarvan hij dronken is,
behoedt hem voor de dood.

*

Wij allen beelden onze hartsgeheimenissen uit in Vuur en
Aarde, Lucht en Water. In onze ziel is niets bedekt, wat niet
onthuld zal worden . . . door onszelf.

Die aan de oever van hun zielevijver dromen, treuren onbe-
wust om de voorbijgegane geest, die in hun leven weemoed
en verlangen liet. Het is als weten zij, dat in de diepte alles
is gebleven. Als wachten zij, dat uit de waterspiegel zal ver-
rijzen, wat door hun niet-bereidzijn in de diepte werd ver-
bannen. Die mensen wonen liefst aan stilstaand water, aan
een oude gracht, en in hun parken liggen vijvers dromend on-
der hoge bomen. Van deze mensen zullen enkelen, wanneer
de onbegrepen drang hun al te machtig wordt, zich in het
water dat hen roept, verdoen.

Die minder ondergaan en meer beheersen willen, spelen met
het waterwonder in het klein. Zij willen zich erbuiten en
erboven stellen. Zo komt dan in hun woning een aquarium.
De kleine god, die het bestuurt, weet niet dat juist dat andere
het eigene zal zijn.

Zij, die ervoeren dat bevrijding komt door wat omhoogkwam
uit het spiegelende vlak, die willen alles *uit* het water halen.
Die zoeken het geheim des levens door te „vissen”, ook al is
hun vangst nooit evenredig aan hun innerlijke drang. Dat

zijn de filosofen met de hengel en de biologen met het schepnet. Maar als zij eenmaal zijn gerijpt tot hogere beleving, hogere expressie van dit heilig bezig-zijn, dat zielegroei beduidt, dan zullen wij wellicht geroepen worden om als mensen-vissers te behouden wat verloren dreigt te gaan.

En zij, die jong benard zijn in de enge huiselijke kring, die zoeken de bevrijding van hun spanning in het varen naar de vreemde landen. Hun hart trekt naar de zee. Voor deze jonge dromers heeft de demon van de handel een verleidelijk em-plooi. Alsof het deze mensenzielen inderdaad te doen was, om wat te verdienen!

Hun innerlijk snakt naar het vrij bewegen, naar de onbekende verten, naar het zich gedragen voelen door onmetelijke diep-ten, en het varen in een zelfbepaalde koers.

En altijd keert hun hartsverlangen naar het goede land terug, zodra zij innerlijk gerijpt, expressie van hun eigen wezen leren vinden.

Alleen de man, die overal de binding aan bekende vormen vreest, wil levenslang vertoeven aan de oppervlakte van zijn verontruste ziel. Wanneer de dood hem haalt, terwijl hij vaart, dan maakt zijn lichaam nog, als laatste reis: de tocht die hij nooit ondernam.

De jeugd, die van het leven houdt en de weldadigheid van de beweging „in het water” kent, die zwemt en duikt en loutert zich, waar het maar kan. En lacht om alles wat de mensen, die de naaktheid en de onderdompeling niet willen, als excuses plegen te offeren.

Dan zijn er nog de schuldbewusten, die zich niet het water toevertrouwen, daar zij bang zijn voor de grote overgave.

Zij blijven op het land, maar reinigen van vroeg tot laat, hun huis, hun kleren, voedsel en zichzelf met water.

Dat is het uiterlijk volbrengen, wat men innerlijk niet durft: verwijdering van vuil en ongerechtigheid.

Het commercieel instinct drijft anderen tot exploitatie van een minerale bron of van een zonnig plekje aan de zee. En daar herhaalt zich dan de Vijver van Bethesda. Want de duizend blinden, lammen en onreinen, die hun zieke zielen naar een badplaats slepen, worden nièt gezond, tenzij het Water niet alleen hun lijf beroert, maar ook hun zielen zuivert en hen wekt tot geestelijk bestaan.

Dit wekken is het Wezen van de Doop, het sacrament dat zonder kerk of ambtelijke priester overal voltrokken wordt, waar de beleving van de onderdompeling in Levend Water de menszielen opwekt tot een nieuw, waarachtig leven naar de geest.

4. Jona.

5. Noach.

SNEEUWWIT EN ROZEROOD

(Grimm)

„Er was eens”, in een sprookje, dat wil zeggen: Hièr is nù. Er was dan eens een arme weduwe. Een arme weduwe, dat is een vrouw, die smartelijk is vrijgekomen van de band met een, aan wie zij levenslange trouw beloofde; een vrouw, die eenzaam, zonder stoffelijke steun gaat leven, omdat . . . God het wil.

Wie zich verdiept in geestelijke dingen hier op aarde, moet vrij zijn van de innerlijke drang om in het scheiden, in ontbering en in leed altijd alleen te zien: de negatieve kant. Want àlle scheiden is bevrijden tevens en àlle leed biedt ons de mogelijkheid tot reiner en tot rijker leven.

De symboliek waarin bij alle volken eeuwige waarheid, eeuwige wijsheid werd en wordt bewaard, gebruikt het beeld der arme weduwe om aanstonds sympathie te winnen voor dat wat zijn gehoor nog niet bewust waarderen kan: de geestelijke eenzaamheid en naaktheid onzer ziel.

Een arme weduwwrouw, zo is de mens in wie de waan, dat het om stoffelijke welvaart gaat, gestorven is. De mens, die nu niet meer „gehuwd” is met de stof als met de heer en meester van zijn ziel. Die woont temidden van de wereld die maar voortgaat in de droom; die woont daar eenzaam en arm. Het is de arme weduwe, wier gave van twee penningen in de offerkist meer waarde heeft dan „al het vele”, dat de rijken er in werpen. Het was een arme weduwe, die aan de godsgezant Elia in haar kleine woning te Sarepta een kamer aanbood, waar hij rust kon vinden. Maar in diè kamer werd haar kind, dat reeds gestorven was, gewekt tot een nieuw

leven. Het was de weduwe te Naïn, wier zoon, toen hij gestorven was voor deze wereld, door Jezus werd teruggeroepen tot een nieuwe aardse taak.

De mens, die arm en eenzaam overblijft, wanneer zijn huwelijk met de materie, zijn onbeperkte, onbewuste *aard-verbondenheid*, ontbonden is, doordat de waan verdwijnt, dat dit het volle en het echte leven is, die mens heet in de geestelijke symboliek: een arme weduwe.

Die weduwe zal eenzaam wonen in haar hutje met de kleine tuin, waarin twee rozestruiken groeien, een witte en een rode. Elk mensenwezen heeft een geestelijke kern, waaraan de kleur der smetteloosheid is verbonden. Maar ieder mens heeft ook een ziel, wier innerlijke gloed door vurig rood verbeeld wordt. Drievuldig is de mens: geest, ziel en lichaam, een hutje en een rode en een witte roos en ook: een oude vrouw, Sneeuwwit en Rozerood.

Sneeuwwit en Rozerood, dat zijn de twee, die bij elkander blijven. Maar samen zwerven zij van tijd tot tijd naar streken, „waar alle dieren welgezind zijn.” En als zij „buiten” slapen en ontwaken (dromen), vinden zij een engel, die hen voor de afgrond heeft behoed.

Sneeuwwit en Rozerood, die zorgen samen dat het „hutje” vriendelijk en netjes is. 's Zomers is de ziel het meest actief, dan doet dus Rozerood het werk, maar in de winter als de dagen koud en donker zijn en alles ons tot inkeer noodt, dan leeft men op de geestelijke kern, dan doet Sneeuwwitje alle werk. Ze liepen altijd hand aan hand; ze waren beiden lief en goed. Sneeuwwit was stiller en wat zachter dan Rozerood. Dit alles heeft zijn onmiskenbare betekenis; het zijn geen onbelangrijke details, zoals een oppervlakkig lezer wellicht mocht vermoeden.

Wanneer de avond valt, dan leest de moeder voor, dan zijn zij meer dan ooit *ontvankelijk*. In deze stilte klinkt een luide klop. En als de ziel die onbewust verwachte onbekende binnenlaat, herkennen zij in hem het werkelijke, ware Leven niet. Hij lijkt een grote, ruige beer. Omdat hij is „betoverd” door een boze dwerg, die zij nog niet goed kennen en doorzien: de mens, die van de aarde aards is, die alles vreest en alles dan ook haat; die koud, zelfzuchtig en berekenend probeert de schatten te vergaren, die het ware Leven toebehoren. Het Leven dat een Koningszoon gelijk is, doet hij verschijnen als een groot verscheurend dier. Maar voor degenen, die hem „binnenlaten”, blijkt hij aanstonds vriendelijk en goed. En iedere avond komt hij voortaan bij hen slapen in het warme hutje en iedere morgen laten zij hem gaan. Zo wordt alleen des nachts in slaap, (dus halfbewust of onbewust) verdragen en genoten, wat mensen wakend en bewust nog niet beseffen en herkennen of verdragen. Totdat het „voorjaar” komt en hij verdwijnt om zelf zijn schatten te beschermen, tegen diefstal door die dwerg. Als Geest en Ziel zich nu begeven in het leven hier op aarde, dan vinden zij de schepselen, die van-de-aarde-aards zijn, telkens weer gebonden en gevangen, lijdend en benard. En zij verlossen deze aardse mens, waar hij bekneld zit in een boomstam (element Aarde), waar hem een grote vis in 't water dreigt te trekken (element Water), waar hij zou worden weggevoerd door een adelaar (element Lucht). *Zij* zijn het, die hem telkens weer bevrijden uit de strijd met deze elementen, uit de gebondenheid waarin hij altijd raakt, omdat hij zich alleen laat leiden door zijn verstand en mateloze zelfzucht.

Maar deze aardverslaafde mens bespeurt alleen het kleine offer dat hij dan moet brengen voor zijn onschatbare bevrij-

ding. En hij is koud en hard, ondankbaar en boosaardig in al zijn zieligheid en hulpbehoevendheid. Want in hem heerst alleen het fel begeren *alle schatten te vergaren*, die hij van het Leven „steelt” en in dat rusteloze, duistere vergaderen komt hij in de benardheid, waaruit hij zichzelf niet kan bevrijden. Als nu die mens, die dwerg, in grenzeloze laagheid, Geest en Ziel wil offeren om zijn onheilig schijnbestaan te redden, dan komt de Kracht die hij betoverd had, maar die hij niet kon doden, het Leven als het ongetemde, ruwe, sterke dier en . . . slaat hem neer.

Als in een mens de innerlijke nood zo hoog gestegen is, dat zijn zelfzuchtig en berekenend verstand zich wil bestendigen ten koste van zijn Geest en Ziel, zich wil beschermen voor de kracht van het ongekende, ware, maar gevreesde en miskende Leven, dat hij met zijn verloochenende redeneren *onkenbaar, onaanvaardbaar* heeft gemaakt, dan zal – juist wanneer Geest en Ziel de Schatten van het ware Leven, „in de verte schouwen” – opeens dat Leven tot hem komen. Verbreken zal het leugen en betovering, vernietigen de zelfzucht, angst en vijandschap. En voor hem staat het ware Leven dan in de gedaante van een Koningszoon; aan hem behoort het goud der wijsheid en de schoonheid der juwelen.

Wanneer in ons de boze dwerg, de aardmens, die het Leven door zijn angst, zijn hebzucht en zijn zelfzucht, steeds ontroofd zijn schatten en zijn koningschap, eindelijk verworpen wordt, dan zullen onze ogen opengaan voor de waarheid, de Schoonheid en de Rijkdom van het Leven. Eerst dan verschijnt ons deze *Koningszoon*, die onze Geest zal *huwen*.

Dan zal de „weduwe” gelukkig zijn en bij haar kinderen gaan wonen in het Rijk der Eeuwigheid. En beide struiken zullen dáár gaan bloeien liefelijker dan de mooiste rozen hier op aarde.

DE WILDEMAN

(Grimm)

Ons kleine *Ik* woont als een koning in zijn slot, maar rondom is het grote woud. En de gedachte die uit ons bewustzijn weggezonden wordt, is als die jager, die niet wederkwam. En geen der „jagers” die hem werden nagezonden, keren ooit terug.

De jaren gaan voorbij.

Het *Ik* woont in zijn koninklijke burcht, maar daaromheen ligt het gevreesde woud, waarin zich „niemand” durft te wagen. Dan klopt een *onbekende* jager aan de poort. Zo klopt een nieuwe, levende gedachte aan de woning onzer ziel.

Die jager is niet bang; hij vraagt om in de burcht te mogen wonen en biedt zich aan om in het woud te gaan. Waarom? Het sprookje zegt het niet. Zo is het leven. Het leven kent en wil geen isolering in een burcht. Het leven wil ontmoeting met het onbekende.

Ons *Ik* zal evenals die sprookjeskoning eerst verbieden, maar dan zwijgen. Zoals die vreemde jager met zijn hond het bos ingaat, zo zal het onbevreesde denken in de „onderwereld” dalen. Zoals de hond die voor de jager uitgaat, spoedig vindt een diepe poel, zo vindt het onbevreesd, levend denken en ervaren dadelijk het „stilstaand water” in de ziel.

Want alle geest, die ons niet „brandend” vond, vloeit in de ziel omlaag en in de loop der jaren vormt elk van ons een zielevijver van gecondenseerde geest. Dat is het stille water, dat ons machtig trekt; wij weten niet waarom, maar toeven graag in zijn nabijheid om te peinzen over alles wat voorbijging, daar het ons niet wakend vond. De zielevijver is het

water van voorbijgegane geest. Zoals de hond van deze jager wordt gegrepen en omlaaggetrokken door een arm, die plotseling uit het water van de poel omhoogkomt, zo wachten wij of vroeg of laat gestalten uit de zielevijver stijgen, die ons beduiden zullen wat wij 't allermeest behoeven.

Als voor ons wakend oog ooit iets „gegrepen” wordt en in de poel verdwijnt, dan zullen wij – zomin als deze jager – rusten tot de poel is leeggeschept. En wie dat doet, vindt op de bodem . . . de „Wilde Man”.

*

Hoe menigeen is als een kleine bange koning door een vriend of kundig man, die aan zijn zielewoning „klopte”, gewekt tot enig inzicht in het wezen van die duistere poel en heeft met hulp van hem althans een deel van 't water uit die poel geschept, althans een deel van deze Wildeman gezien!

Maar nog regeert de „oude” bange koning, die hem liefst niet kent. Die koning zal hem zetten in een kooi in zijn kasteel. Dat is de levenshouding van de meesten onzer. Als de Wildeman, die anderen voor ons „gevangen” hebben, opgesloten zit in ons kasteel, dan *schijnt* de angst om hem te ontmoeten overwonnen. Maar overal waar kooien zijn, is Angst. En waarom sluiten wij dit wezen in een kooi, zoniet omdat wij vrezen voor zijn macht en daden? Omdat wij wijs noch sterk genoeg zijn om hem tot een knecht of bondgenoot te maken.

De „sleutel” van die kooi wordt ook door òns bewaard . . . in 't bed der „koningin”.

*

Het Leven overwint.

De koning heeft een „zoontje” en dat prinsje zal eens koning zijn. Zoals een kind in ons geboren wordt, wanneer het nieuwe leven in ons is gewekt, zo zal dit Kind met Wildeman als bondgenoot en Vriend in onze plaats regeren, als wij verstarde en dus gestorven zijn.

Als nu de jongen met zijn gouden bal gaat spelen, komt hij binnen het bereik van de gevreesde Wilde . . . als de koning is gaan „jagen”.

Zo zal het elke jongen gaan.

De gouden bal, dat is het speelgoed van een jonge god. Symbool der zon, van levensbeeld en wereldbeeld, van licht en levenskracht.

De Wildeman geeft nooit de bal terug, tenzij hij wordt bevrijd. De Wildeman weet altijd, dat de sleutel in het bed van onze moeder is. En ieder kind riskeert ontkenning der ongetemde krachten om der wille van zijn „bal”. En wie van ons kwetst niet de „vinger” aan de deur der kooi? Dan komt het ogenblik waarop de moedeloze „achterblijft” en steun zoekt bij de thuisgekomen ouders, die hij heeft „verraden”, terwijl de moedige het weggaan met de Wildeman verkiest. Want deze zal hem voeren naar de kristallijne bron des levens om die te bewaken voor ontheiliging. Wanneer hij in die bron symbolen van verwekking en geboorte ziet verschijnen, kwelt hem de „gekwetste vinger” zo, dat hij die in het gouden water koelen moet.

De Wildeman die alles weet, vergeeft hem dit vergrijp; vergeeft hem ook, dat één gedachte als een haar, de bron ontwijdt. Maar als hij zich „de derde dag” vooroverbuigt en in de levensbron *Zichzelf* aanschouwt, dan dalen zijn gedachten alle in het vloeibaar goud. De jonge mens, die

zó werd „ingewijd”, die gouden haren kreeg, doordat hij 't eigen beeld herkende in de spiegelende bron des levens, die *is* niet meer de dienaar van de Wildeman, maar gaat als vriend en bondgenoot van hem, als een bevrijd, volkomen Mens de wereld in, om in de dienst eens „konings” al de bovenmenselijke „werken” te volbrengen en aldus de hand der koningsdochter te verwerven.

DE VIJVERNIMF

(Grimm)

Het sprookje van de arme/rijke molenaar is de gelijkenis van de Geloofte, die gedaan werd, daar het Leven dit verlangt, maar die ons uiterst zwaar valt te vervullen. Zulk een gelofte wordt alleen gedaan, wanneer wij – zoals Jephtha – „door de Geest” vervuld, in tijd van innerlijke nood bereid zijn om een grote losprijs te betalen.

In veel legenden en verhalen is deze leed- en leven-brengende gelofte uitgebeeld. Maar deze Molenaar beleeft wat ons gebeurt, indien wij die gelofte *niet* gestand zijn.

*

Wanneer een rijk man komt tot geestelijke rijping, zal hij zeker moeten leren rijk te wezen zonder geld en goed. De welvaart die wij prijzen en begeren, wordt vroeg of laat tot een beletsel voor de innerlijke groei. Van welk beletsel wij ons dan „tot elke prijs” bevrijden moeten. Wat ons het Noodlot lijkt, komt inderdaad door God's genade, of zo men wil: door wijsheid van ons eigen diepste *Ik*.

Zo komt de rijke Molenaar tot armoë, tot een staat, waarin hij voorbereid wordt voor een nieuwe levensfase. En in die tijd van overgang drijft hem de innerlijke nood, de drang des levens, naar de oever van zijn zielevijver, als „de ochtend gloort”.

Uit deze vijver nu, verrijst: de vijvernimf, de vrouwelijke zielsgestalte, die hem Nieuw Geluk en Nieuwe Voorspoed toezegt, *mits hij haar belooft te geven, wat – zo juist – bij hem geboren is*. Zo zal het altijd zijn.

Wat uit de zielevijver opstijgt door de druk die ons benardt, zal Nieuw Geluk beloven, mits wij daaraan wijden, dat wat juist in ons „geboren” werd. In de bereidheid daartoe ligt geen dwaze overhaasting, maar juist ons onberedeneerd, natuurlijk gevoel voor plicht. Het is een heilige verplichting om spontaan bereid te zijn te „offereren” wat ons gevraagd wordt door datgene, dat ons een Nieuw Leven biedt.

Maar onze lage koopmanszin wil winst en voordeel en miskent het recht van een tevoren onbekende, schijnbaar mateloze Prijs. Zo wil dan ook die Molenaar, dit voorbeeld van de doorsneemens, de „zoon” die hem geboren blijkt te zijn, dat wat hij wezen zal, het leven waarin hij zal voortbestaan, *niet* wijden aan de vijvernimf.

Voorlopig lijkt het of er niets gebeuren zal. Maar wat wij niet ten leven wijden, zal ons vroeg of laat ontnomen worden. Wanneer de „zoon” volwassen is, zal hij als jager zich eens wassen willen in de vijver en dan blijkt de occulte kracht, die in de vijver woont. Die trekt hem naar omlaag. De ziel van deze Molenaar, dat is de jonge „vrouw” des jagers, zal troosteloos vertoeven aan de vijverrand. Zo zal het iedereen vergaan, die zijn gelofte schendt. Met elke Nieuwe Maan klimt de benarde ziel „de berg” op, waar een Oude Vrouw haar zegt, wat zij moet doen om de „Geliefde” te bevrijden. Het is die Wijze Oude, die wij allen kennen en niet kennen; tot wie wij allen keren, met de Nieuwe Maan, als tot de Hoge Moeder, die ons nooit vergeet, maar altijd helpen zal, als wij haar vragen.

Zij zal ons dan verschaffen: een *gouden kam*.

Want als, bij Volle Maan, de ziel het volle licht der innerlijke Zon ontvangt, dan kan zij met het „goud” der wijsheid haar gedachten zo ontwarren en regeren, dat het „hoofd” van de

Geliefde uit de zielevijver zal verrijzen. Nog verder rijst zijn beeld omhoog, wanneer de ziel haar *eigen Melodie* op 't instrument der wijsheid doet weerklinken.

Maar de „verlossing” komt alleen, wanneer de ziel het van omhoog gekregen „vlas” tot *levensdraad* gaat spinnen op het Wiel der Wijsheid.

*

Nu is de Tovermacht, die deze „zoon” gevangen hield verbroken, maar zijn zij van elkaar gescheiden.

Nu lijkt het deze jager of hij eenzaam, zonder „ziel” moet voortbestaan. En even eenzaam blijft zij achter.

Toch wacht hun nu geen „wonder” meer dan dit alleen: dat op een goede dag de een de ander *vindt*; dat *hij* „de melodie” laat horen, die *zij* voor zijn bevrijding heeft gespeeld. En zo *herkennen* zij elkaar.

Want door die „melodie” hervindt een mens de langgezochte, die er altijd is, maar die men niet herkent, totdat na lijden en verlangen in ons *Responsie* is gewekt op de Muziek der Ziel.

half-paard. Hippodameia⁸ heet de „bruid” en iedereen die wil, kan lezen hoe het verder gaat.

Hoevelen onzer hebben als de Vrouw van Blauwbaard het toversleutelkje gebruikt, omdat hun ziel hen daartoe dreef . . . en dan in radeloos berouw gesmeekt om niet te hoeven sterven!

Maar sommigen die in dit kamertje de Dood beleefden tot in hun gebeente, zagen óók de Ruiters komen. Dat is de doorbraak van de Geest, dood en verrijzenis ten leven. Want hier juist ligt de scheiding tussen mens en dier. In deze paardmens is het bovenlijf reeds opgericht terwijl het onderlijf horizontaal gebleven, de resten van het dierlijk leven woning biedt.

*

Wie deze doodsbenauwenis, waarin de ziel vertwijfeld uitroept: „Zuster Anna, ziet ge nog niets komen?”, zelf doorleeft, die weet, dat het hier gaat om de overwinning van de dood, om het verkrijgen van bewustzijn in de Eeuwigheid. De Ruiters, die hij komen ziet, te goeder ure, dat zijn de Ruiters Israëls.

Voorwaar, tenzij wij – evenals Elisa vragend om twee delen geest van de profeet –, dié Ruiters komen zien, het zal ons niet alzo geschieden!

Maar wie bij het aanschouwen van de Dood, „de Wagen met de vurige Paarden” ziet, ontvangt de Geest, de Taak en ook de Mantel van Elia.

8. Hippodameia = paardenhuwer, paardentemmer. Eens zal de mensenziel Diodameia, de (door God) met Godgehuwde zijn!

DE WILDE ZWANEN

(Noorse Volkssprookjes,
Andersen, Grimm)

In twaalf oergestalten openbaart zich het Al-ene. De myriaden vormen dezer wereld, die wij tevergeefs met namen noemen, horen alle tot „de Twaalve”. Daar alles wat bestaat aldus „gevangen” is in deze twaalf gezichten van de ene Ongeopenbaarde, is het ons alsof die wondere gestalten onze wereld als een gordel of een band omsluiten. Want al het ondermaanse is daarin gevangen en er is niets dat hem teboven of tebutengaat.

Dit zijn de wezens van de Dierenriem, de stammen Israëls, de ridders van de Ronde Tafel, de apostelen van Christus. Wanneer nu enig ding of wezen in een van deze twaalf gestalten vorm als woning kiest en zich aldus op aarde openbaart, dan is het hem – en ons – alsof de zo gekomene *tenkoste van de andere elf* verschijnt.

En dit begin van inzicht komt wanneer de zo verschenene zich eenzaam voelt. Want wie ervaart, dat hij niet alles is, de volheid niet omvat die hij vermoedt, zal vragen:
„Heb ik dan geen broeders?”

Elisa is de laatstgekome. En de materie, die haar moeder is, „gaf niets meer om de andre elf”, toen zij verscheen. Maar die eenzijdigheid wekt vroeg of laat berouw. Dan vraagt Elisa naar haar broeders en verneemt, dat zij verdwenen zijn, *omdat* zij kwam!

Nu is er onder deze twaalf gestalten één, die deze vraag voortdurend stelt. Dat is de *Maagd*.

En alleen hij, die ook in de mislukte vrucht de eeuwigheid van Leven in de Stof waardeert, is zelf een waardig drager van de Geest.

Zo zal alleen de mens, die door de Metanoia⁶ werd herboren, deze wereld en de mensen zien – niet met de ogen van een mens – maar zoals God ze ziet.

En daarom ziet hij ook de waarlijk schone „slaapster”, niet als zij *schijnt*, maar als zij *is*. Doch hij verwerpt haar niet, omdat hij tegelijk ziet wat zij wezen *zal*. En door dat onbevangen, schijnbaar bovenmenselijke schouwen wordt hij niet bevangen door haar tovermacht, waardoor hij nog de Wondernachtegal niet zou bereiken.

Maar nu verzinkt zij in een diepe slaap, om te ontwaken op het juiste uur. En nu weerhoudt hem niets om van de zilvren boom de gouden kooi te nemen en terug te keren naar het ouderlijke huis.

Wat ooit de afgunst van zijn „broeders” nog vermag om hem te schaden en zichzelf de dank en de erkenning te verschaffen, wordt teniet gedaan.

Omdat de Wondernachtegal bij hen *niet zingt!*

Omdat de „fee”, die alleen hem behoort, die haar in waarheid *kent*, het werk der leugenaars ontmaskert.

Maar overal waar de aan haat en leed ontstegen harmonie van 't woordenloze *lied* aanwezigen verrukt doet luisteren, dáár *is* de Zoon des Konings, die de wondernachtegal in zich verwierf. Die aan de Tempel bracht, wat daar zo lang ontbrak.

Hij is het, die in alle eenvoud zeggen kan:

Ik vond een bron, die troebel was en prees haar water. En ik vond een wei vol onkruid, maar ik prees de planten die

zo groeien, als het moet. Toen kwam ik aan een appelboom
vol dorre appels, maar ik prees de wil tot vruchtbaarheid,
ook in die boom.

Er was een poort; ik koos de zijde, die men steeds gesloten
liet. En toen ik u gevonden had, gestalte van mijn Ziel,
toen was ik niet verblind, maar zag wat u ontbrak!

Zo vindt de bruidegom zijn geestelijke bruid.

Zo wordt het werk van mensen waarlijk opgegeven tot
„een lofzang voor de Allerhoogste”.

6. Metanoia = Omkering van de geest, Beking.

B L A U W B A A R D

(Perrault)

De kleine wetters worden door de scheppingen van Geest zo verontrust, dat zij ze altijd reduceren willen tot de welvertrouwde onbenulligheden die zij kennen.

Zomin als Italiaanse anecdotes ooit de achtergrond of kern zijn van het drama, dat Shakespeare ermee scheidt, zomin is Gilles de Rais, of Conomor de kern of grond van het verhaal van Blauwbaard.

Want Ridder Blauwbaard is de Zon, het gouden hoofd, dat ons uit helderblauwe hemel tegenlacht, het lichaam van de logos! Hij is het, die de vele woningen die in het Huis des Vaders zijn, bewoont en telkens „aan het einde van een maand” vertrekt.

Van hem heeft de profeet gesproken:

*Ziet, Ik zend mijn Engel voor u uit,
die u de weg bereiden zal.”*

Die engel is de Maan.

Wie dit niet ziet, het niet geloven kan, heeft nooit ervaren wat het voor een mens betekent, dat de Maan in elke maand gelijk een engel die de Zon vooruitijlt, in twaalfvoudige weerspiegeling het wezen van de zonnekracht vertoont door openbaring in die oergestalten. Want levenwekking, -onderhouding en vergaan wordt door weerspiegeling van zonnelicht, dus door de Maan geregeld. Zo wordt van al wat leeft, de weg „bereid”. Het zaad ontkiemt, de planten groeien en vergaan, maar dragen vrucht. De dieren paren en de vrouwen kunnen elke maand op dagen die de Maan bepaalt, nieuw

leven van een andre Zon ontvangen. Dit is het gouden en het zilvren vaatwerk, dat de Ridder aan zijn gasten toont.

*

De Zon woont in zijn hemelrijk en reist daarin van burcht tot burcht. En telkens huwt hij met een andere Vrouw, dat is: de mensenziel beleeft – gehuwd met Geest – de twaalf hemelse gestalten, die alleen tezamen vormen: het nooit aanschouwd gelaat van God.

Wat in het kosmische gebeuren Maand heet, is in 't occulte rythme van een mensenleven dertig jaren.

Zoals zich Zeus niet wilde laten zien aan Herakles dan met het masker van een Ram, omdat hij sterven zou, als hij Zeus in zijn volle wezen zag, zo kan geen mens „God zien en leven”.

Maar wij beleven Hem, doordat wij dertig jaren lang met hem „gehuwd” zijn in één enkele van zijn gestalten. En in die dertig jaren zien en ondergaan wij Hem, dank zij de Engel die de weg bereidt, weerspiegeld en vertolkt in elk der twaalf oergestalten. Door die weerspiegeling, die de relatie van de oergestalte toont, wordt ons de Absolute, Ongekende, in zijn zelfgekozen oervorm allengs openbaar.

*

Als „bruidegom” kan niemand hem weerstaan, hoewel hij vreemd is en gevreesd, zoals de sproke zegt. Wij worden uitverkoren door zijn komst en wijden onze schamelheid aan hem, zoals een bruid die zelf niet weet of zij de bruidegom waardig is.

Want Michaël, de Zon, of Blauwbaard is zo groots, zo vreemd en machtig, dat mensenzielen zich beangst en overweldigd door zijn charme overgeven en met hem reizen naar het

Dan komt de boze fee en iedereen beseft, dat nu iets vreeslijks gegeven worden zal. En inderdaad: wanneer het kindje tot de jaren des onderscheids gekomen is, dan zal het zich verwonden aan een „spinnewiel” en *sterven*.

Het Spinnewiel, waaraan de mens zich „wondt”, wanneer hij als een kind van vijftien, zestien jaar zover gegroeid is, dat zijn eigen leven kan beginnen, dat is het Hemelrad, waarop de oude Norne onze levensdraden spint. En juist wanneer in ons de wil geboren is om deze draad eens zèlf te spinnen, klimmen wij omhoog, tot waar die „oude” woont. Dan strekken wij in jeugdige onstuimigheid de hand uit en . . . verwonden ons.

En zeker was dit leven niets dan dit onstuimig trachten, kwetsen en dan sterven, indien niet één der „jongste” Feeën alles had voorzien en zich verscholen had om later aan de beurt te komen.

Dat is de Fee der Maan, de geest die de getijden regelt, die zich zo gaarne sluiert en verbergt, maar altijd waakzaam is. De Fee, die alles wat een mens beleeft, vóórdát hij tot een hoger leven is „gewekt”, te goeder ure laat geschieden.

Die Fee, die eigenlijk „de tweede” is, komt thans als laatste, maar zij kan het heilig werk van geen der anderen teniet doen; ook de vervloeking van de oude boze fee kan zij niet herroepen. Zij weet, dat de verwonding niet vermeden worden kàn, maar zij beschikt: dat het „prinsesje” daaraan nièt zal „sterven”, maar „slapen” zal . . . een eeuw, of eeuwigheid, totdat zij wordt „gewekt”.

*

Wij allen hebben ons verwond, toen wij het hemels rokken grepen zonder het te kennen; toen in de aanvang van zelf-

standig denken en gevoelen, wij haastig, onervaren, zèlf de draad des levens wilden verder spinnen.

Dat is wat ons geschiedt, wanneer de veertien jaren van het kind verstreken zijn en wij de vreemde drang ervaren naar het ver geluk en de nabije pijn. Wij wonden ons ondanks het ijdel pogen onzer ouders om ons met domheid te behoeven. Zij weten dan ook niet wat zij beginnen moeten, àls het „onheil” is geschied, dat iedereen verwachten kon.

Maar ziet, de Mane-fee, die „twaalf duizend mijlen” ver van ons verwijderd is, die „weet” het èn zij komt. En „draken” zijn het die haar wagen trekken. Zij is het die ons aanraakt met haar toverstaf, zodat wij „slapen”. En ziet, met ons slaapt alles wat wij kennen en ervaren, bevangen in dezelfde bitterzoete droom. En om ons heen groeit snel het woud, tot onze „burcht” door bomen, struikgewas en doornen „onbereikbaar” wordt. Alleen de ouders worden oud en sterven.

Hoevelen hebben onze ziel als „schone slaapster” in het bos bereiken willen uit bemoeizucht of verdoolde liefde en hebben zich de hand verwond, de klederen gescheurd aan onze „doornen”? Of zijn verdwaald in 't woud en bleven in de doornen hangen, tot zij zelve in de „slaap des doods” vergleden?

De Fee der Maan beschikt, dat meisjes vrouwen worden, jongens mannen. Voortaan is hun leven als een „droom”, waarin hen de gestalten wenken, die zij zelf geroepen hebben. En door die droom is wezenlijk voorkòmen, dat hun levenskracht zich aan de dingen wijdt, waartoe zij nog niet zijn gerijpt. Dit is de kracht die ons behoedt, die onze ogen blind en onze oren doof maakt voor de geestelijke dingen, *die wij nog niet dragen kunnen*. Dat is het Werk der Maan en ieder meisje, iedere jongen ondervindt hoe groot die Kracht

wat zij eigenlijk bedoelen, kunnen zij niet zeggen! En pas wanneer het inzicht rijpt, verandert ook het jeugdig, inderhaast geleerd gesnap, het ijdele geratel van de onbewusten, in een Spreken, dat een waardige responsie op de wisselvalligheden van het leven is. Zo zijn dan Stem en Spraak symbool van onze innerlijke Macht door levenswijsheid.

*

De wezens uit het Water zijn op aarde stom.

En niet alleen door onervarenheid, maar om hun roeping te vervullen. Want zij verschijnen om te geven en te ondergaan. Zoals een vis alleen maar lijden kan en zwijgen, als voedsel dienend voor de wezens van de Aarde en de Lucht, zo kunnen Waterwezens hier alleen maar Dienen, zonder zelfverdediging. Zij zijn de meer-bewusten, die ons met hun levensinzicht komen dienen, maar door òns tekort aan sympathie en wijsheid moeten lijden. Want of zij veel of weinig spreken, nóóit draagt hun woord op zulk een wijs, dat het hun strekt tot schild tegen de onwil en het misverstand der wereld.

En daarom zegt de zeeheks tot de kleine zeemeermin:

„Alleen wanneer je erin slaagt om één te worden met degene die je liefhebt, zul je leven. Maar als hij je ontgaat, dan zul je als het kind van Water, dat je was, vergaan tot schuim der zee.”

*

Dat nu die „prins” haar liefde niet ten volle ziet en voelt en dat hij niet begrijpt, dat zij hem met haar leven dient, ja, dat hij in zijn blindheid meent, dat hem een ànder heeft „gered”, dat is de loop der wereld.

En welke aardbewoner wéét dan wèl, dat hij het verre ideaal

is van het waterwezen, dat hem moeizaam baarde? Maar dat de zeemeermin, die door haar liefde wordt bewogen, voortgaat zich te wijden aan haar hoge Dienst, dat zal der wereld redding wezen! Want „alles vloeit”, en wij zijn allen deze prins, maar wij zijn óók de zeemeermin, de ene is meer dit, de ander dat, vandaag zijn wij de prins en morgen zijn wij toch de zeemeermin en onze voeten gaan in niet te zeggen leed en wat wij nodig hebben om ons lot te leiden naar het zo intens begeerd geluk, dat kunnen wij niet „zeggen”. En ook aan ons verschijnen de gestalten van aeonen-oude voorgelachten met hun slechte raad. En velen onzer volgen diè, en gaan tenonder.

Maar wie terwille van het allerliefste, allerhoogste, „zwijgend” dient en offert als een ware Vis op aarde, zal juist door zijn ondergang op aarde eens verwerven, wat hij zonder deze niet bereiken kàn: het Rijk der Lucht.

Zijn sterven schijnt een bittere mislukking. Hij meent wellicht, dat hij vergaat tot schuim der zee. Maar als de zon rijst aan de oosterkim, dan ziet hij zich herboren en temidden van de Kinderen der Lucht.

SNEEUWWITJE

(Grimm)

Wie is Sneeuwvitje?

Dat waarnaar een ziel verlangt als naar het allerkostelijkste wat zij ooit kan baren!

Sneeuwvitje is haar reiner, beter Zelf, haar eigen toekomst, ja het Nieuwe Leven dat zij zelf zal zijn. Omdat zij immers sterven zal – zoals zij is – wanneer het nieuwe wordt geboren. Wij zijn die jonge Koningin en wij verlangen naar Sneeuwvitje als de waarachtige vervulling van ons Zijn op aarde. Wanneer het Kindje is geboren, sterven wij, zoals wij zijn. Wanneer het wezen onzer liefste dromen ons geboren is, dan zijn „wij” dood. Dan leeft in ons alleen Sneeuwvitje . . . èn die „boze vrouw”, die als een slechte tweede moeder voor dat kindje is.

Wanneer in ons het geestelijke leven is verwekt, dan sterft de „moeder” die het baarde. Dan zijn wij als herboren in het reine, liefelijke Kind.

Maar dan groeperen zich de zielekrachten, die geen aandeel in Sneeuwvitje hebben, tot die andere „gestalte”, tot die oudere, volwassen Vrouw, die zich de tweede weet, en die dat niet verdragen kan. Die niet wil horen, dat er „iemand” schoner is dan zij. En die dat daarom telkens horen, dat wil zeggen: weten, moet! Die als verworpene, de uitverkorene moet haten, haar moet achtervolgen, zoals Satan achtervolgt . . . opdat hij wordt verlost!

Sneeuwvitje is het zaliger, want beter, Zelf. De boze koningin, dat zijn de niet-gelouterde, dus niet-gewijde, niet-

gebruikte zielekrachten, die „overblijven” als Sneeuwwitje is gebaard; die zich in de herboren mens verenigen tot een gestalte, tot zijn slecht (want ongelukkig) *Ik*, dat alsnòg hoopt te triomferen door Sneeuwwitje te doen sterven en dan zelf: „de schoonste in het land” te zijn.

In onze zielewoning hangt de toverspiegel, die de waarheid niet verzwijgen kan, al is hij soms wel zwaar beslagen. Dat is het kleine inzicht, dat ons steeds weer zegt: „Sneeuwwitje is veel schoner dan de trotse koningin”, die des te trotser wordt naarmate zij zich als de mindere ervaart. En tevergeefs tracht de ten dode opgeschrevene, die *hebben* wil, wat dit Sneeuwwitje *is*, alsnog te worden zoals zij: haar „hart en lever” op te eten. De jager die zij uitzendt om Sneeuwwitje te vermoorden, brengt haar naar het Woud, en laat haar gaan. De boze voedt zich met het animale leven van het hertje, dat hij brengt.

*

De eerste cyclus is voltooid. Sneeuwwitje, 7 jaren oud, woont niet meer samen met de boze koningin, die haar wil doden. De scheiding tussen deze twee is door die boze wens en slechte daad geworden tot een afgrond. En niet Sneeuwwitje, maar zijzelve wandelt aan de zijde van de dood.

Het nieuwe, kinderlijke Leven doolt alleen door het onmetelijke Woud, vol wenkende en vragende gestalten. Zij vraagt de bladeren der bomen om hun hulp; en wilde dieren gaan voorbij, maar haar geschiedt geen kwaad.

Herkennen wij in deze bange tocht de Weg, die allen moeten gaan, wanneer zij tot het ware Leven zijn gewekt? Wanneer een mens als myste, als een klein en onervaren Kind, de weg

Wanneer de „bisschop” of de „valse koningin” haar al te zeer benarden en het hoog vertrouwen haar verlaat, dan wordt de Virgo-ziel zeer nors en onverdraagzaam. Dan *spreekt* zij immers, als zij zwijgen moet; dan *toont* zij haar gevoelens, die zij moest verbergen.

Dan wordt zij het Jerusalem, dat de profeten doodt en stenigt wie tot haar gezonden zijn. Dan zijn haar „kinderen” verstrooid en wil zij niet gedogen, dat de Zoon des Mensen ze vergadert, zoals een hen haar kuikens met haar vleugels dekt.

En andermaal zijn zij Demeter, die *zichzelf* als Kind verloor, omdat zij Moeder werd.⁹ En die ontroostbaar over deze aarde zwerft, totdat het goddelijke mededogen haar om beurten Kind en Moeder worden laat. Demeter en Persephone zijn één, maar dit is voor verstandigen verborgen.

Wie deze Sproke aanhoort met het oor der ziel, die zal begrijpen, waarom deze Mens als Martha (Vrouwe) uit Bethanië zich niet de tijd gunt om tot verstilling te geraken aan de voeten van de Meester, die als Gast haar huis bezoekt. Terwijl haar zusterziel, Maria,¹⁰ zich tot luisteren en altijd meer verstaan bekwaamt in uiterlijke dadeloosheid, zal zij, Martha, van de morgen tot de avond nuttig bezig zijn. En alles wat zij doet, dat is het spinnen en het weven van de hemden der bevrijding.

9. Demeter, de Moedergodin. Niemand ervaart intenser dan een Moeder, dat de Eeuwigheid zich voor de Kinderen van de Tijd als cyclus openbaart.

10. Pisces.

DE KLEINE ZEEMEERMIN

(Andersen)

De sproken die de overgang beschrijven van element naar element onthullen machtige geheimen van de metaphysische chemie.

De sproke van „de kleine zeemeermin” beschrijft de overgang van water naar de aarde en van aarde naar de lucht.

De aanvang is de overgang van stilstand in de tijd naar de beweging in de eeuwigheid; dat is de grote daad ten leven. Het is de ondergang die de bevrijding wordt, dienst en offer om der wille van een ander; liefde die haar door de dood leidt in een eeuwig leven.

De kleine zeemeermin leeft in het vaderlijk paleis als in een paradijs van lieflijkheid en goedheid. Zij is het kind der zee, de „schuimgeborene”, die in het schuim zal ondergaan. Haar vader is de koning of de god van't Rijk der Zee, die wij terecht de wieg des levens noemen.

Het Kind van Water leeft temidden van de zijnen in volmaakte harmonie. In dit bestaan is 't rythme van de tijd verlangzaamd tot een slechte eeuwigheid. De waterwezens leven steeds „driehonderd jaar” en gaan dan spoorloos onder. In dit bestaan is stilstand, maar het leven is beweging. In dit bestaan ontbreekt het drama, daar er geen beweging en geen voortgang is. Maar die ontstaat wanneer het Kind tot rijpheid komt, die haar zal drijven naar de grenzen van haar Vader's Rijk. Zodra zij vijftien is, mag zij omhoog gaan en een andre sfeer aanschouwen.

Maar dan begint het leven en het drama. Want binnen in het rijk van ieder element is welbehagen en betrekkelijke rust,

Want licht verbreekt de Geest de *Band*, die onze ziel verstikken wil in dode vorm, indien wij eenmaal zijn herboren tot nieuw Leven. En toch: Hoevelen zijn verstikt in dode letter en in dode Vorm?

En dra verwijdert ook de Geest de *Kam*, de valse ordening, die onze levende gedachten zou vergiftigen, zodat de creativiteit verloren gaat, en ons gedachteleven wordt verdorven tot een slechts misbruikbaar mechanisme. En toch: hoevelen zijn verleid met deze vreselijke „kam”, en hebben alle creativiteit van denken ingeboet? en denken dagelijks alleen als hersen-slaven in een geldfabriek?

Maar zij, die van de *Appel* eten, dragen welhaast ongezien ook zelfs dat kleine stukje dat zij proefden, met zich mee, dat hen belet „te leven naar de geest”. Zij waken dan niet meer, maar „slapen” in hun lichaam, als Sneeuwwitje in haar glazen kistje, lange, lange tijd.

Wie van de *Appel* eet, die is als dood!

Zolang hij in de slaap des doods gedompeld is, zal hij de hemelgeesten nimmer kunnen „dienen”. De myste, die zich door de *Appel* laat verleiden, verlaat het Pad der Initiatie. Hij slaapt, en hij verliest de jaren die hij slapende doorleeft. Want wie niet „waakt” zal nooit de levenskrachten kunnen heffen naar de streken waar zij horen. Hij zal ze steeds verliezen of verspillen naar omlaag.

*

Sneeuwwitje proeft en is „als dood”. Wie doet het niet? Zij slaapt en ligt begraven in een glazen kist. Totdat de Prins komt, die haar vindt en haar herkent, daar hij de „gouden letters” lezen kan, waarmee de hemelgeesten haar „geschiedenis” beschreven hebben.

Zo is van ieder menskind te goeder ure leesbaar wat de hemelgeesten schreven. Tot elke ziel komt eens de Prins, die haar bemint en die haar van de goede „dwerfen” krijgt, daar hij zijn leven voor haar inzet. „Niemand heeft meer liefde dan die zijn leven voor zijn vrienden geeft.”

*

Eerst dan „ontwaakt” Sneeuwwitje, op de weg naar Zijn paleis, omdat het stukje appel uit haar „keel” schiet door de ruwheid van de ongebaande weg.

Ook wij „ontwaken” niet, voordat dit stukje appel uit de „keel” verwijderd is; de keel als zetel van de creativiteit, zo nauw verbonden met de status onzer sexuele creativiteit. Ook ons geschiedt dit wonder slechts door de oneffenheden van het *Pad*, door „schokken” die wij moeten ondergaan.

Doch eenmaal komen wij in het Paleis en wordt het *Huwelijk* voltrokken. Dan wordt ook zelfs de „boze koningin” genodigd.

Doch juist dit Huwelijk aanschouwen is voor háár de Dood.

B L A U W B A A R D

(Perrault)

De kleine wetters worden door de scheppingen van Geest zo verontrust, dat zij ze altijd reduceren willen tot de welvertrouwde onbenulligheden die zij kennen.

Zomin als Italiaanse anecdotes ooit de achtergrond of kern zijn van het drama, dat Shakespeare ermee scheidt, zomin is Gilles de Rais, of Conomor de kern of grond van het verhaal van Blauwbaard.

Want Ridder Blauwbaard is de Zon, het gouden hoofd, dat ons uit helderblauwe hemel tegenlacht, het lichaam van de logos! Hij is het, die de vele woningen die in het Huis des Vaders zijn, bewoont en telkens „aan het einde van een maand” vertrekt.

Van hem heeft de profeet gesproken:

*Ziet, Ik zend mijn Engel voor u uit,
die u de weg bereiden zal.”*

Die engel is de Maan.

Wie dit niet ziet, het niet geloven kan, heeft nooit ervaren wat het voor een mens betekent, dat de Maan in elke maand gelijk een engel die de Zon vooruitijlt, in twaalfvoudige weerspiegeling het wezen van de zonnekracht vertoont door openbaring in die oergestalten. Want levenwekking, -onderhouding en vergaan wordt door weerspiegeling van zonnelicht, dus door de Maan geregeld. Zo wordt van al wat leeft, de weg „bereid”. Het zaad ontkiemt, de planten groeien en vergaan, maar dragen vrucht. De dieren paren en de vrouwen kunnen elke maand op dagen die de Maan bepaalt, nieuw

leven van een andre Zon ontvangen. Dit is het gouden en het zilvren vaatwerk, dat de Ridder aan zijn gasten toont.

*

De Zon woont in zijn hemelrijk en reist daarin van burcht tot burcht. En telkens huwt hij met een andere Vrouw, dat is: de mensenziel beleeft – gehuwd met Geest – de twaalf hemelse gestalten, die alleen tezamen vormen: het nooit aanschouwd gelaat van God.

Wat in het kosmische gebeuren Maand heet, is in 't occulte rhythm van een mensenleven dertig jaren.

Zoals zich Zeus niet wilde laten zien aan Herakles dan met het masker van een Ram, omdat hij sterven zou, als hij Zeus in zijn volle wezen zag, zo kan geen mens „God zien en leven”.

Maar wij beleven Hem, doordat wij dertig jaren lang met hem „gehuwd” zijn in één enkele van zijn gestalten. En in die dertig jaren zien en ondergaan wij Hem, dank zij de Engel die de weg bereidt, weerspiegeld en vertolkt in elk der twaalf oergestalten. Door die weerspiegeling, die de relatie van de oergestalte toont, wordt ons de Absolute, Ongekende, in zijn zelfgekozen oervorm allengs openbaar.

*

Als „bruidegom” kan niemand hem weerstaan, hoewel hij vreemd is en gevreesd, zoals de sproke zegt. Wij worden uitverkoren door zijn komst en wijden onze schamelheid aan hem, zoals een bruid die zelf niet weet of zij de bruidegom waardig is.

Want Michaël, de Zon, of Blauwbaard is zo groots, zo vreemd en machtig, dat mensenzielen zich beangst en overweldigd door zijn charme overgeven en met hem reizen naar het

hemelse paleis. Dit huwelijk is de vervulling van ons leven en onze huwelijkstrouw bestaat daarin, dat wij ons Hem tenvolle geven in de spanne tijds die ons daarvoor gegeven wordt.

De Tijd gaat voort.

Vóór dat wij hem beleven in het heden, vóór onze ziel haar huidige gestalte kreeg, was zij met hem gehuwd op andre wijs. Maar deze zielsgestalten zijn voorbij. Dát zijn de Vrouwen, die met Blauwbaard trouwden, doch verdwenen in „het kabinet aan 't einde van de gang”. Zij is de achtste vrouw, zegt – niet Perrault – maar de traditie. En dit is waar. Want zeven malen huwt de Zon van Ram tot Weegschaal, eer hij in de Schorpioen of Adelaar, de ziel huwt en haar de geheimen van de Dood en de Verrijzenis doet ondergaan als Initiatie.

Aan 't einde van de maand moet Blauwbaard naar een andere burcht vertrekken. Wanneer de tijden zijn vervuld, ontvangen wij – als zij – de sleutels van de burcht, want alle „kamers” zijn ons nu vertrouwd, behalve één, aan 't einde van de gang. Want die bevat als laatste fase juist het wondere geheim, dat ons verblijf in deze burcht tot een mysteriënbeleving maakt.

Want aan het einde, bij de overgang, wordt ons onthuld, wat de relatie tussen heden en verleden is. Wat onze ziel in Scorpio verwerven moet, dat is het inzicht in het Raadsel van de Dood, dat haar ook dan juist als geheim gaat boeien en dat te sterker fascineert, daar zij als Vrouwe dezer burcht de „sleutel” daarvan zelf bewaart.

Als zij die sleutel niet gebruikt, dan blijft zij stilstaan in de

eeuwigheid. Maar als zij voort wil gaan, dan moèt zij door de laatste kamer. Wie door de burcht van Scorpio wil gaan en aan een nieuwe Poort wil kloppen, moet ook dit laatste duistere vertrek bezoeken en de Dood in het gelaat zien. Want door dat zien alleen wordt onze ziel genezen van de waan, dat alles zo kan blijven als het eenmaal *is*. Dat alles eindeloos „genoten” worden kan. Dat nieuwe vormen kunnen komen, indien de oude vormen niet vernietigd worden. Wij moeten leren inzien, dat aan genereren inhaerent moet zijn de Dood.

De Vrouwe huivert niet om al die dode vrouwen, maar omdat zij beseft, dat ook zij-zelf een dode vrouw zal zijn. En dit besef geeft onvermijdelijk 't gevoel, dat zij haar „echtgenoot” verraden heeft, die dus als wreker zal verschijnen, om haar de Dood te brengen, die zij in het kamertje voorzag. Want Inzicht kan men niet verloochenen, en wie het ooit verwierf, draagt het eeuwig aan de dag.

Maar juist de doodsangst die wij dan beleven, redt ons uit de greep des doods. Geen ziel zo vruchtbaar als de tot de dood benarde. Alleen wie door de hel schreed, vindt het paradijs. Het eeuwige leven vindt alleen wie eerst de dood doorstond. Wie hem aanschouwt, wie door de ogen van de Dood ziet, dat het leven nimmer sterven kan, omdat het altijd nieuwe vormen wekt voordat de oude sterven. Dit nieuwe komen is het, wat de intuïtie onzer ziel, als zuster Anna op de toren, eindelijk ontwaart. Dit zijn de broeders, die haar dan verlossen.

Want wat dan komt, dat is het heilige Ruitervolk.

De negende gestalte waarin de Onsterfelijke tot ons komt en huwt met onze ziel, dat is de Schutter, die half-mens is en

half-paard. Hippodameia⁸ heet de „bruid” en iedereen die wil, kan lezen hoe het verder gaat.

Hoevelen onzer hebben als de Vrouw van Blauwbaard het toversleutelkje gebruikt, omdat hun ziel hen daartoe dreef . . . en dan in radeloos berouw gesmeekt om niet te hoeven sterven!

Maar sommigen die in dit kamertje de Dood beleefden tot in hun gebeente, zagen óók de Ruiters komen. Dat is de doorbraak van de Geest, dood en verrijzenis ten leven. Want hier juist ligt de scheiding tussen mens en dier. In deze paardmens is het bovenlijf reeds opgericht terwijl het onderlijf horizontaal gebleven, de resten van het dierlijk leven woning biedt.

*

Wie deze doodsbenauwenis, waarin de ziel vertwijfeld uitroept: „Zuster Anna, ziet ge nog niets komen?”, zelf doorleeft, die weet, dat het hier gaat om de overwinning van de dood, om het verkrijgen van bewustzijn in de Eeuwigheid. De Ruiters, die hij komen ziet, te goeder ure, dat zijn de Ruiteren Israëls.

Voorwaar, tenzij wij – evenals Elisa vragend om twee delen geest van de profeet –, dié Ruiters komen zien, het zal ons niet alzo geschieden!

Maar wie bij het aanschouwen van de Dood, „de Wagen met de vurige Paarden” ziet, ontvangt de Geest, de Taak en ook de Mantel van Ella.

8. Hippodameia = paardenhuwer, paardentemmer. Eens zal de mensenziel Diodameia, de (door God) met God-gehuwde zijn!

DE WILDE ZWANEN

(*Noorse Volkssprookjes,
Andersen, Grimm*)

In twaalf oergestalten openbaart zich het Al-ene. De myriaden vormen dezer wereld, die wij tevergeefs met namen noemen, horen alle tot „de Twaalve”. Daar alles wat bestaat aldus „gevangen” is in deze twaalf gezichten van de ene Ongeopenbaarde, is het ons alsof die wondere gestalten onze wereld als een gordel of een band omsluiten. Want al het ondermaanse is daarin gevangen en er is niets dat hem teboven of tebutengaat.

Dit zijn de wezens van de Dierenriem, de stammen Israëls, de ridders van de Ronde Tafel, de apostelen van Christus. Wanneer nu enig ding of wezen in een van deze twaalf gestalten vorm als woning kiest en zich aldus op aarde openbaart, dan is het hem – en ons – alsof de zo gekomene *tenkoste van de andere elf* verschijnt.

En dit begin van inzicht komt wanneer de zo verschenene zich eenzaam voelt. Want wie ervaart, dat hij niet àlles is, de volheid niet omvat die hij vermoedt, zal vragen: „Heb ik dan geen broeders?”

Elisa is de laatstgekome. En de materie, die haar moeder is, „gaf niets meer om de andre elf”, toen zij verscheen. Maar die eenzijdigheid wekt vroeg of laat berouw. Dan vraagt Elisa naar haar broeders en verneemt, dat zij verdwenen zijn, *omdat* zij kwam!

Nu is er onder deze twaalf gestalten één, die deze vraag voortdurend stelt. Dat is de *Maagd*.

De mensen die tot deze groep behoren zullen altijd na een prille jeugd van onbewustheid en naïef geluk beseffen, dat zij eenzaam zijn, en onvervuld. Dat is het vragen naar de broeders. En van die dag aan is het of zij weten, dat door hen „een grote schuld” gelost moet worden.

Zo heeft Elisa nauwelijks gehoord, dat haar elf broeders zijn „betoverd”, of zij gaat *zoeken* en verneemt, dat zij alleen hen kan verlossen.

Zoals Elisa zich voortaan aan die bevrijding wijdt, zoals zij lacht, noch weent, noch spreken mag (!), maar onverpoosd moet spinnen en moet weven tot haar handen wond zijn van het steken der brandnetels, waaruit zij klederen moet maken voor haar broers, zó zullen alle Virgomensen karig zijn met lachen en met tranen en met woorden. Maar zwijgend werken zij de hele dag, alsof het heil der wereld aan hun zwoegen hangt.

En zoals nu Elisa dra de argwaan wekt van de „aartsbisschop” of de „stiefmoeder”, zo wekken ook de Virgomensen weinig sympathie, maar wel veel wrok en argwaan bij de „machten” rondom. Want zij zijn niet beminlijk, veelal stroef en koel. Zo zal het deze mensen telkens weer gebeuren, dat het kleine dat zij baren, niet tot vreugde en geluk leidt, maar dat het van hen „weggenomen” wordt en hun niets overblijft, dan voort te gaan met hun geheime doch verheven taak: „het weven van de hemden der bevrijding”. Zo zegt de sproke, dat de pasgeboren kindertjes haar afgenomen worden en geworpen in de slangenkuil, òf dat de bisschop ziet, dat zij haar weefmaterie van het kerkhof haalt. De stiefmoeder beschuldigt haar van kindermoord, de bisschop ziet in haar een toverheks. Het is al één.

Beschuldigingen, die zij niet met woorden kunnen weder-

leggen, overkomen Virgo-mensen altijd weer. Haar werken maakt de indruk vaak van hekserij en van haar hart maakt zij maar al te vaak een moordkuil.

En als het oordeel van de wereld machtig wordt, dan is daar niemand, die haar van de dood kan redden, dan juist deze broers, die op het allerlaatst *verschijnen*.

Want als haar typisch „enig” en apart-zijn (in zo smartelijke ontoereikendheid) zijn ondergang nabijziet, *komen* juist de „broeders” die zij heeft bevrijd, doordat zij voor hen allen het omhulsel heeft gewrocht, dat *eender* doet verschijnen wie verschillend *zijn*.

Zo wordt de afgescheidenheid die ongelukkig maakt, door Virgo-wezens opgeheven in hun toegewijde Dienst aan Allen, die zij moeten leren zien als *een*, trots alle onderscheid.

De jongste broeder, die Elisa niet geheel bevrijden kan, dat is die andere Dienende gestalte, die wij herkennen kunnen in De kleine Zeemeermin.

*

Wie deze sproke werkelijk verstaat, ziet in de wereld *nu* en *hier* „Elisa” in de mens, die als de éne Maagd temidden van betoverden de zware levenstaak verricht, die haar niet lachen en niet schreien laat, die haar geen tijd laat om te rusten en te dromen. Hij ziet prinses Elisa als de mensen, die hun leven wijden aan bevrijding van hun medemensen uit „betovering”. Hij ziet dat voor die mensen Zelfverlossing de gestalte aanneemt van bevrijding van hun naasten. Naasten die zij eerst alleen als onherkenbare vermomden zien, maar in wie zij allengs hun welbeminde broeders leren vinden en bevrijden.

Wanneer de „bisschop” of de „valse koningin” haar al te zeer benarden en het hoog vertrouwen haar verlaat, dan wordt de Virgo-ziel zeer nors en onverdraagzaam. Dan *spreekt* zij immers, als zij zwijgen moet; dan *toont* zij haar gevoelens, die zij moest verbergen.

Dan wordt zij het Jerusalem, dat de profeten doodt en stenigt wie tot haar gezonden zijn. Dan zijn haar „kinderen” verstrooid en wil zij niet gedogen, dat de Zoon des Mensen ze vergadert, zoals een hen haar kuikens met haar vleugels dekt.

En andermaal zijn zij Demeter, die *zichzelf* als Kind verloor, omdat zij Moeder werd.⁹ En die ontroostbaar over deze aarde zwerft, totdat het goddelijke mededogen haar om beurten Kind en Moeder worden laat. Demeter en Persephone zijn één, maar dit is voor verstandigen verborgen.

Wie deze Sproke aanhoort met het oor der ziel, die zal begrijpen, waarom deze Mens als Martha (Vrouwe) uit Bethanië zich niet de tijd gunt om tot verstilling te geraken aan de voeten van de Meester, die als Gast haar huis bezoekt. Terwijl haar zusterziel, Maria,¹⁰ zich tot luisteren en altijd meer verstaan bekwaamt in uiterlijke dadeloosheid, zal zij, Martha, van de morgen tot de avond nuttig bezig zijn. En alles wat zij doet, dat is het spinnen en het weven van de hemden der bevrijding.

9. Demeter, de Moedergodin. Niemand ervaart intenser dan een Moeder, dat de Eeuwigheid zich voor de Kinderen van de Tijd als cyclus openbaart.

10. Pisces.

DE KLEINE ZEEMEERMIN

(Andersen)

De sproken die de overgang beschrijven van element naar element onthullen machtige geheimen van de metaphysische chemie.

De sproke van „de kleine zeemeermin” beschrijft de overgang van water naar de aarde en van aarde naar de lucht.

De aanvang is de overgang van stilstand in de tijd naar de beweging in de eeuwigheid; dat is de grote daad ten leven. Het is de ondergang die de bevrijding wordt, dienst en offer om der wille van een ander; liefde die haar door de dood leidt in een eeuwig leven.

De kleine zeemeermin leeft in het vaderlijk paleis als in een paradijs van lieflijkheid en goedheid. Zij is het kind der zee, de „schuimgeborene”, die in het schuim zal ondergaan. Haar vader is de koning of de god van't Rijk der Zee, die wij terecht de wieg des levens noemen.

Het Kind van Water leeft temidden van de zijnen in volmaakte harmonie. In dit bestaan is 't rythme van de tijd verlangzaamd tot een slechte eeuwigheid. De waterwezens leven steeds „driehonderd jaar” en gaan dan spoorloos onder. In dit bestaan is stilstand, maar het leven is beweging. In dit bestaan ontbreekt het drama, daar er geen beweging en geen voortgang is. Maar die ontstaat wanneer het Kind tot rijpheid komt, die haar zal drijven naar de grenzen van haar Vader's Rijk. Zodra zij vijftien is, mag zij omhoog gaan en een andre sfeer aanschouwen.

Maar dan begint het leven en het drama. Want binnen in het rijk van ieder element is welbehagen en betrekkelijke rust,

zoals er in het algemeen in 't midden van een eenheid schijnbaar rust en vrede is. Maar wie zich opmaakt en de grenzen van een rijk of sfeer of groep bereikt, betreedt een Niemandsland, vanwaar men in twee Rijken schouwt. En die verliest zijn rust en welbehagen, want hij ervaart, dat hij noch aan het één, noch aan het andere alléén behoort, maar aan de overgang.

Wie zó een andere wereld heeft gezien als deze kleine zee-meermin, beleeft de zelfkant der tevoren zo vertrouwde sfeer. En deze zelfkant toont ons altijd vreselijke dingen. Zo voert de weg van deze zeemeermin haar dan ook naar de regionen van de zeeheks. Nu is het overal vijandigheid en lelijkheid wat zij ontmoet. En juist in deze dingen woont de heks, die als de ware „wachter van de drempel” weet, wat er gebeuren moet, als iemand uit de banden en bescherming van het ene element bevrijd wil worden en een ander Rijk wil binnengaan.

Want niemand gaat van sfeer tot sfeer, tenzij hij niet alleen bevrijd is van hetgeen het leven in de oude sfeer eerst mogelijk maakt, maar bovendien verworven heeft wat nodig is om in de nieuwe sfeer te kunnen zijn.

Zo moet dan deze zeemeermin – en ieder die als zij de weg der liefde gaat – de „staart” verliezen van het Water en de „voeten” krijgen van de Aarde.

En goed is het voor ons om te bedenken, dat de voeten die ons zo gewillig dragen, voor een wezen dat gewend is om te zweven door onmetelijke ruimten, oorzaak zijn van een onzegbaar leed. Omdat het zware torsen over deze aarde een ontzaglijke invloed heeft op alle innerlijk beleven.

Omdat een ziel ook „weet”, dat haar een allerkostelijkste natuurlijkheid ontgaat, wanneer zij niet meer zweeft, waarheen zij wil, doch zich nooit ver, nooit snel verplaatst op voeten die de aarde stevig aan zich trekt, zodat zij inderdaad gekluisterd is aan harde grond, waarvan het lichaam zich vergeefs omhoogheft . . .

Dàt is de wrede pijn, die het prinsesje voelt, wanneer zij voeten krijgt en loopt gelijk een mens.

Gelijk een mens, dat is gelijk een wezen, dat in *Water* werd geboren en dat zich op de Aarde heeft begeven. Een wezen, dat van element naar element moet schrijden; dat dus van *Aarde* in de *Lucht* zal overgaan en aan het einde van zijn lange weg de sfeer van *Vuur* zal binnengaan om weer te keren tot de *Algeest* die hem schiep.

*

Maar daar is meer dan het verwisselen van *staart* voor *voeten*. Want de „heks” eist ook haar *Stem*.

't Vermogen om te beelden, dat zij in het oude element verworven had, dat zal zij in de nieuwe sfeer voorlopig niet bezitten. En dit is vreselijk. Want juist de *Stem* en *Spraak* zijn ons het middel om niet willoos en niet weerloos misverstand en onrecht te ondergaan. Doch ieder wezen dat opeens een nieuwe wereld ingaat, ziet zich omringd door vreemdheid en is „sprakeloos”. Zo gaat het in het groot en in het klein. Wel praten kinderen en ongerijpten veel en graag in rusteloze drang, wel wordt door ijdel en dwazen veel gezegd, maar hun geluid wordt niet gehoord dan door de oren, die niet luisteren of luisterende niet verstaan. In diepere zin, in hoger opzicht, zijn zij sprakeloos en stom, want

wat zij eigenlijk bedoelen, kunnen zij niet zeggen! En pas wanneer het inzicht rijpt, verandert ook het jeugdig, inderhaast geleerd gesnap, het ijdele geratel van de onbewusten, in een Spreken, dat een waardige responsie op de wisselvalligheden van het leven is. Zo zijn dan Stem en Spraak symbool van onze innerlijke Macht door levenswijsheid.

*

De wezens uit het Water zijn op aarde stom.

En niet alleen door onervarenheid, maar om hun roeping te vervullen. Want zij verschijnen om te geven en te ondergaan. Zoals een vis alleen maar lijden kan en zwijgen, als voedsel dienend voor de wezens van de Aarde en de Lucht, zo kunnen Waterwezens hier alleen maar Dienen, zonder zelfverdediging. Zij zijn de meer-bewusten, die ons met hun levensinzicht komen dienen, maar door òns tekort aan sympathie en wijsheid moeten lijden. Want of zij veel of weinig spreken, nóóit draagt hun woord op zulk een wijs, dat het hun strekt tot schild tegen de onwil en het misverstand der wereld.

En daarom zegt de zeeheks tot de kleine zeemeermin:

„Alleen wanneer je erin slaagt om één te worden met degene die je liefhebt, zul je leven. Maar als hij je ontgaat, dan zul je als het kind van Water, dat je was, vergaan tot schuim der zee.”

*

Dat nu die „prins” haar liefde niet ten volle ziet en voelt en dat hij niet begrijpt, dat zij hem met haar leven dient, ja, dat hij in zijn blindheid meent, dat hem een ànder heeft „gered”, dat is de loop der wereld.

En welke aardbewoner *wéét* dan *wèl*, dat hij het verre ideaal

is van het waterwezen, dat hem moeizaam baarde? Maar dat de zeemeermin, die door haar liefde wordt bewogen, voortgaat zich te wijden aan haar hoge Dienst, dat zal der wereld redding wezen! Want „alles vloeit”, en wij zijn allen deze prins, maar wij zijn óók de zeemeermin, de ene is meer dit, de ander dat, vandaag zijn wij de prins en morgen zijn wij toch de zeemeermin en onze voeten gaan in niet te zeggen leed en wat wij nodig hebben om ons lot te leiden naar het zo intens begeerd geluk, dat kunnen wij niet „zeggen”. En ook aan ons verschijnen de gestalten van aeonen-oude voor-geslachten met hun slechte raad. En velen onzer volgen diè, en gaan tenonder.

Maar wie terwille van het allerliefste, allerhoogste, „zwijgend” dient en offert als een ware Vis op aarde, zal juist door zijn ondergang op aarde eens verwerven, wat hij zonder deze niet bereiken kàn: het Rijk der Lucht.

Zijn sterven schijnt een bittere mislukking. Hij meent wellicht, dat hij vergaat tot schuim der zee. Maar als de zon rijst aan de oosterkim, dan ziet hij zich herboren en temidden van de Kinderen der Lucht.

ASSEPOESTER

(Perrault)

Een rijke Man die zich laat overheersen door zijn „tweede” vrouw? Een trotse Vrouw die niet erkennen wil, dat juist het Kind dat zij niët heeft gebaard, oneindig waardevoller is dan de twee lijfelijke dochters, die zo op haar lijken?

Dat is de Mens.

De Mens die zich regeren laat door de Persoon waaraan hij is verbonden. De Mens als Joseph, die het wonder niet verstaat! Die zijn Maria heeft verstoten toen het Kindeke geboren was en die nu met zijn tweede Vrouw verbonden leeft. Die zich door haar regeren laat.

Die mens zijn wij.

Wij zijn het die het tere Kind der ongeziene Moeder in ons laten sloven en gedogen, dat de trotse vrouw die in de plaats der Ongeziene trad, haar dagelijks vernedert en haar onbetekende dochters voortrekt.

Wij, als meneren en mevrouwen met geleerdheid en verbeelding, aanzien, titels en bezit. Wij, als de mannen en de vrouwen met de grove knuisten en de vele domme woorden.

Wij allen, met ons door en door verdorvene gemoed.

Wij, die ons laten dwingen door de machtigen der aarde, daar wij onze eigen kracht verspillen aan ons innerlijk conflict. Wij allen zijn die nameloze Rijke Mens, omdat wij ons vergapen aan het masker onzer ziel, omdat wij ons verbonden hebben aan dat masker, de Persoon, ermee gehuwd zijn in een slechte, tweede echt.

Terwijl de ijdele onnozelheden, jong en oud, met naam en rang, bezit en stand geklede schimmen, uitgaan naar het Bal des Levens, waar de Zoon des Allerhoogsten uitziet naar zijn langverwachte Bruid, houdt onze blinde wreedheid juist die Bruid, als Assepoester achter.

Dat is de boosheid van die tweede Vrouw, die wij verkozen, dat zij háár dochters geven wil, wat voor haar stiefkind, Assepoester, is bestemd.

Want niëts kan deze wereld geven dan ten koste van het eerstgeboren Kind. En alle aanzien, rijkdom en genot, waarvoor de „aangetrouwde” kinderen elkaar vertreden en vermoorden, maken deze Eerstgeborene in ons tot Assepoester die in vuil en armoë thuis moet blijven als haar zogenaamde zusters als voorname schepsels uitgaan naar het Bal.

En toch verschijnt, als God het wil, het ware Kind van onze ziel, de Ware Mens, als schone Onbekende op dit Bal en door haar bovenaardse gratie wekt zij dadelijk de liefde van de „Prins”. Omdat haar Petemoei, de Hazelaar, of zo ge wilt, de Engel, die haar steeds behoedt, haar vroeg of laat de middelen verschaft om te verschijnen. Dan is er niemand die haar kent. Maar zie, alleen met deze Onbekende danst de Prins! Doch telkens zal zij die gehoorzaamt aan het hemelse gebod, verdwijnen moeten en onvindbaar zijn. Want zij is immers in de regionen, waar de wereld nimmer wezenlijke waardevolle schoonheid zoekt?

Gevonden wordt de liefelijke Onbekende nooit dan door het wonder van het glazen muiltje.

Zoals de wortel van een plant het leven bergt, en wie de

wortel heeft, die heeft de plant; maar alle bloem verwelkt en alle blad verdort, zo woont het wonder van het Eeuwig Leven in de voeten van de mens. Nooit kan het blijvend in hem komen, als niet allereerst zijn Voeten zijn gewekt.

Op dit mysterie wijst het gouden, dan wel glazen muiltje der Prinses. Niet wie dit muiltje *heeft*, maar wie het *past*, die is de ware Bruid.

De Zoon van God, die zelf de voeten van zijn jongeren gewassen heeft, opdat hun lichaam door die Dienst gelouterd worden zou tot voertuig van Zijn geest, die Zoon herkent zijn Bruid nog altijd aan de Vorm en Reinheid van de voeten.

Hij zoekt niet naar het „uiterlijk gelaat”, maar Hij weet wie het „muiltje” past. En overal proberen „dochteren der tweede vrouw” hun voet te wringen in de vreemde, *kleine* vorm, die hun niet past. Kent ge die „dochters” niet? de mensen die zichzelf tot uitverkorenen bestemmen, die de Prins tot echtgenoot begéren? En overal beweegt hun „moeder” hen om hiel of tenen te verminken; om met geweld en list de Bruidegom te winnen, die zij niet beminnen, maar die zij *hebben* willen.

En overal proberen mensen Assepoester te beletten om te tonen dat het muiltje aan haar voetje past!

Maar àls zij wordt gevonden, pàst het niet alleen, zij kan het tweede muiltje tonen!

Soms wordt verteld, dat de twee „zusters” met haar meegaan en met edellieden trouwen. Maar hoe kan zij, die met bebloede en verminkte voet op één der muiltjes hinkt, een Edelvrouwe zijn? En toch . . .

Ook wordt verhaald, dat de twee zusters ongenode gasten zijn, die links en rechts van Assepoes ter bruiloft gaan om

onverdiend te delen in haar vreugde en geluk. Dan komen „duiven”, die hun ogen uit de kassen pikken, zodat zij voor hun verder leven blind zijn.

Maar wij?

Gedenken wij, dat wij die Nameloze Rijke zijn. En dat wij ongelukkig zijn gehuwd met deze trotse Vrouw. Dat wij voortdurend zwichten voor haar wil en haar verlangen.

Maar dat in as en vuil gedoken leeft het lieve Kind van onze Eerste Vrouw en dat alleen door hoger macht juist Zij als onbekende Schone op het Bal des Konings moet verschijnen om de Bruidegom te zien, zijn liefde op te wekken.

Gedenken wij dat in ons leeft het Liefelijke, dat hij aan de „voeten” zal herkennen. En wijden wij ons aan de Vorming en de Reiniging der voeten.

Door zuiverheid van woord en daad; door loutering van de gevoelens en gedachten. Door *dienst* aan deze ongeziene Bruidegom, die in het Huis des Vaders woont en ons te goeder ure op het Bal des Levens zal ontmoeten.

PARCIVAL

Wij zijn Adáam, doch zullen wederkeren als de Zoon des Allerhoogsten.

Door deze wederkeer, door deze lange pelgrimstocht in smart en tranen wordt het kostelijk juweel, dat uit de kroon van Lucifer ter aarde viel, allengs geslepen tot een fonkelende schaal, waarin de geest des Eeuwigen zich openbaren kan. Dit collectief bezit der mensheid toeft bij hen die waardig zijn om het te dienen en te hoeden. Maar door het resultaat van alle krachten wandelt het van ras tot ras, van volk tot volk.

Terwijl de volken en de enkelingen in hun blinde hovaardij zichzelf beschouwen als de hoogste dragers der cultuur en als demonen werken aan elkaars vernietiging, opdat één alles zou bezitten en regeren, zweeft de Graal die zij niet waardig zijn te hoeden, naar een ander oord . . . en keert niet weer. En met hem is de hoge kracht verloren die de zielen sterkt en richt. Dan sterft een ras of volk of enkeling en met hen sterven de gestalten die zij aan het leven gaven.

Want waar de Graal toeft, daar is overvloed van alle goeds, maar waar hij niét is, gaat de stuwkracht onzer ziel verloren. Zolang een volk hem ziet, kan het niet sterven, maar als hij heengegaan is, is het dood.

*

In ons leeft God in ballingschap totdat wij het atoom van Geest in ons herkennen als ons aandeel in de eeuwigheid. Op dat moment gaat in vervulling wat Jesajah heeft gepro-

feteerd. Het Kind der jonge vrouw, dat zij Immanuel zal noemen, is het inzicht dat in onze ziel geboren wordt: God is in ons.

Alleen doordat wij ons ten volle wijden aan de God-in-ons, kan de Verlosser ons gebruiken voor het schenken van de levenswijn. Wanneer wij horen, dat een mens de schaal heeft, waarin Christus bij het Avondmaal de wijn schonk, die de drinker deel doet hebben aan Zijn leven, dan is dat niet wat één maal is geschied; maar wel een beeld der eeuwigheid!

Want nog altijd schenkt Hij de levenswijn en nog altijd wordt iedere ziel gebruikt als beker bij het avondmaal, mits zij zich aan de dienst van Jezus wijdt.

Wie zo zijn ziel als beker geeft, die zal een Joseph Ramathäim, „tweewerf verheven” Joseph zijn. Hij is bezitter van de Graal, want in dit kleinood, deze wonderlijke schaal, draagt hij zijn kleine aandeel in het bloed van Christus, in het leven van de Zoon van God, dus van God zelf.

„Wie deze Graal aanschouwt, kan in diezelfde week niet sterven. Wie hem voortdurend ziet, leeft in de eeuwigheid en hij veroudert niet.” Toch zullen al die anderen die „Joseph” haten, hem ook vandaag nog willen doden door hem *levend te begraven*. Er is geen juister en geen vreselijker beeld voor wat men altijd met een Joseph Ramathäim doet. En nochtans sterft hij nu, zomin als toen!

*

Nog altijd draagt Veronica, de ziel die Jezus liefheeft, op wonderlijke wijze, op het fijne weefsel der persoonlijkheid het Verum Ikon, het Ware Beeld van Hem wiens geest zij heeft ontvangen en wiens leed zij heeft verzacht, omdat zij daarin deelt. En alle „kranken” die dit verum ikon zien,

genezen van hun ziekte. Nog altijd trekken zij, die deze vreemde kracht ervaren, naar Jerusalem en vinden daar dan Joseph, die niet sterven kan, hoewel hij zolang levend is begraven.

*

Zo leren ons legenden van de Graal. En wie daarin de tijdeloze waarheid ziet, die doolt als Titurel, totdat een engel hem doet weten, dat hij op de Berg der Redding deze Graal aanschouwen zal.

Hoevelen hebben deze Berg gezocht, te paard, geharnast en gewapend. En hebben niet beseft, dat hun de ware moed ontbrak . . . om in de geest te reizen, en zichzelf te overwinnen. Hoevelen hebben deze Berg gezocht – zelfs in de geest – doch hebben niet (als Titurel) *al hun bezit verkocht*, zodat zij als „de rijke jongeling” de Meester die zij vonden, nimmer zijn gevolgd!

Maar wie als Titurel, als ruiter van zijn driften en in het harnas van de deugd geen ander zwaard hanteert dan dat des onderscheids, wordt door „de witte wolk” geleid en vindt het ongebaande Pad omhoog . . . en hij aanschouwt het wonder van smaragd.

En vroeg of laat zal hij de tempel bouwen, waarvan hij noch het plan, noch de materie zelf verschaft. Eerst als die Tempel is voltooid, verschijnt de Graal voorgoed.

*

God's wil te lezen is de gave van de reinen, die tot volle wasdom kwamen. Zij zijn het die de Boodschap lezen, die van tijd tot tijd verschijnt. Onkwetsbaar zijn, wie in de Dienst des Allerhoogsten waar dan ook verschijnen. Maar wie als

hoeder van de Graal zijn taak verwaarloost, sterft. En wie zijn innerlijke reinheid niet bewaart, die wordt gewond door het Geloof, dat hem behoeden en bevrijden kon. Zo sterft Frimoutel. Zo wordt Amfortas door de „Speer” gewond, die hij bewaken en bewaren moest.

Amfortas is de lijdende gestalte, die ons in zijn schuld en schande meest gemeenzaam is. Want wie van ons werd niet verleid te geven aan de zinnen, wat aan liefde was gewijd? En wie is niet gewond door het geloof, dat hij door anderen misbruiken liet, omdat hij „sliep”? En wie lijdt niet voortdurend troosteloze pijn, wanneer de tegenwoordigheid des Eeuwigen hem aan zijn schromelijke falen maant? Wij zijn Amfortas, meer dan Frimoutel. En altijd wachten wij in stille hoop, of ooit een reine dwaas in onze burcht verschijnen mocht, die onze dodelijke wond genezen zal; die ons van de ondraaglijke pijn verlost.

En dwazen zijn er veel, maar reine dwazen zijn zeer schaars en als er toch een komt, hoe klein is dan de kans, dat hij in schrander mededogen naar de Oorzaak van ons leed zal vragen?

Die dwaas is Parcival, het kind van Mannemoed en Harteleed. Hij is het die de grote tocht aanvaardt, die *door het dal van* mateloze moeite en ontbering gaat en die zijn leven geeft – geleid door liefde¹¹ – om te stijgen naar het hoogste Licht.

